

Pěšky i na kole

po Opavsku a Ratibořsku

Pieszo i rowerem

po ziemi raciborskiej i opawskiej

Opavsko

Pojďte a poznejte půvabnou krajinu rozkládající se na úpatí Nížkého Jeseníku. Najdete zde kouzelná přírodní zákoutí, která se snoubí s krásou stavebních památek. Přírodní park Moravice, rozlehlé zámecké parky v Hradci nad Moravicí, Raduni, Kravařích Vám poskytnou přímo pohádkovou pohodu. Můžete zde prožít léto s živou vodou v řece Moravici, zalovit si v rozsáhlých rybnících i loveckých revírech, pokochat se krásou zámků, kostelů, paláců, navštívit muzea, galerie, divadlo, technické památky...

Ziemia opawska

Przyjdźcie Państwo, by poznać uroczą krainę rozciągającą się u podnóża Niskich Jesieników. Znajdziecie tam zaczarowane zakątki przyrody, które łączą się z urokliwymi zabytkami architektonicznymi. Rezerwat przyrody Morawica, rozległe parki zamkowe w miastach takich jak Hradec nad Moravicí, Raduň, Kravaře zaoferują Państwu iście bajkową atmosferę. Rozległe stawy i myśliwskie rewiry są doskonałym miejscem do spędzania wolnego czasu. To właśnie tam możecie Państwo rozkoszować się pięknem zamków, kościołów, pałaców, lub odwiedzać muzea, galerie, teatry...

Opava

Nad soutokem hlavních řek Opavska – Opavy a Moravice, na mírných svazích Opavské pahorkatiny snižujících se do širokého údolí řeky Opavy, je rozloženo město Opava. První písemná zmínka o existenci Opavy pochází z roku 1195. V roce 1224 byla vyhotovena listina, kde se hovoří o Opavě již jako o městě. Osídlení se tehdy soustředilo do oblasti obou dnešních hlavních náměstí – Horního a Dolního a do propojující ulice Mezi trhy.

Hláška

Vydejme se tedy po stopách historie i současnosti Opavy. Středem starého města je Horní náměstí, kterému vévodí renesanční budova Hláška, postavená na místě původní dřevěné věže. Renesanční podobu získala v l. 1614–1618. Dnes je sídlem Magistrátu města Opavy.

Slezské divadlo

Naproti Hlášky je novorenesanční budova Slezského divadla z roku 1805 se stálou činoherní a operní scénou.

Konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie

Nejstarší dochované památky Opavy jsou z doby gotické. Nejvýznamnější gotickou památkou Opavy je konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie, kterou najdeme v sousedství Horního náměstí. Impozantní stavba postavená ve druhé polovině 14. stol. ve stylu slezské gotiky z režného cihlového zdiva.

lokality-miejscowość

cyklotrasa+trasa rowerowa nr

turistická trasa+pieszy szlak turystyczny

Opava-Město

55, 551, 6092, 6126, 6167

Opava

U zbiegu dwóch głównych rzek Opavy i Morawicy, na łagodnych stokach pagórkowatej krainy, która stopniowo przechodzi w szeroką dolinę rzeki Opawy, leży miasto Opava. Pierwsza pisemna wzmianka o istnieniu tegoż miasta pochodzi z roku 1195. W 1224r. sporządzony został dokument, w którym wyraźnie mówi się już o Opawie jako o mieście. Początkowo osiedlano się na obszarze Rynku Górnego i Dolnego oraz na ulicy Mezi trhy.

Hláška

Wybierzmy się w podróż śladami historii oraz teraźniejszości Opawy. Centrum miasta to Górny Rynek, nad którym góruje miejska wieża Hláška (*Głaska*), która wybudowana została w miejscu, na którym stała niegdyś wieża drewniana - strażnica. Renesansowego wyglądu nabrała w latach 1614–1618. Dziś mieści się w niej Magistrat miasta Opava.

Teatr Śląski

Naprzeciw Hláški mieści się noworenesansowa budowla Teatru Śląskiego, wybudowanego w roku 1805.

Konkatedra Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny

Najstarsze, do dziś zachowane zabytki miasta pochodzą z okresu gotyku. Najbardziej znanym gotyckim zabytkiem Opawy jest konkatedra Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, która znajduje się w pobliżu Górnego Rynku. Imponująca budowla wzniesiona została w drugiej połowie XIV wieku z ceglanego muru w stylu śląskiego gotyku.

Dominikánský klášter s kostelem sv. Václava

Dominikánský klášter s kostelem sv. Václava na Pekařské ulici byl založen opavským knížetem Mikulášem v r. 1291. Na jižní straně přiléhá ke kostelu dlouhá kaple sv. Dominika, v níž se dochovaly fresky z doby kolem r. 1336, na severní straně kaple sv. Kříže, zvaná **moravská**. 1732–1735 získal kostel i klášter barokní podobu. Areál dnes slouží ke kulturním účelům.

Kostel sv. Vojtěcha

Dominantou Dolního náměstí je barokní kostel sv. Vojtěcha vybudovaný jezuiti v letech 1675 až 1678. V bývalé jezuitské koleji se dnes nachází Zemský archiv.

Minoritský klášter s kostelem sv. Ducha

Na Masarykově třídě najdeme kostel sv. Ducha, v jehož kryptě jsou uloženy pozůstatky opavských Přemyslovců, s minoritským klášterem z první poloviny 13. stol. Jeho sněmovní sál slouží koncertům a slavnostním akcím města a Slezské univerzity.

Klasztor Dominikański wraz z kościołem św. Wacława

Klasztor Dominikański wraz z kościołem św. Wacława mieszczącym się na ulicy Pekańskiej został założony przez opawskiego księcia Mikołaja w roku 1291. Od południowej strony do kościoła przylega długa kapliczka św. Dominika, w której do dziś zachowały się freski najprawdopodobniej z roku 1336. Od północy natomiast mieści się kaplica św. Krzyża nazywana także **morawską**. Teren do dziś służy jako miejsce imprez kulturalnych.

Kościół św. Wojciecha

Górującym elementem Dolnego Rynku jest barokowy kościół św. Wojciecha, wybudowany przez jezuitów w latach 1675–1678.

Klasztor minoryjski wraz z kościołem św. Ducha

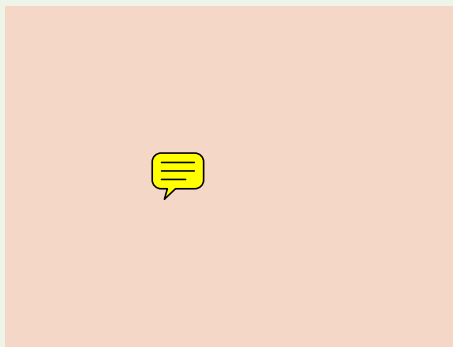
Przy Alei Masaryka znajduje się kościół św. Ducha oraz klasztor franciszkański z pierwszej połowy XIII wieku. Tak zwana sala sejmowa służy dziś jako sala koncertowa oraz miejsce uroczystych imprez miejskich i Uniwersytetu Śląskiego.

Sobkův a Blücherův palác

Na Masarykově třídě najdeme i dva honosné šlechtické paláce. Sobkův palác z r. 1733, jehož fasádu zdobí obraz P. Marie Čenstochovské, je dokladem vrcholného baroka, Blücherův připomíná vídeňská reprezentační sídla.

Obchodní dům Breda

Postavený jako obchodní dům Breda – Weinstein v letech 1927–1928 je architektonickou perlou, zdobící Náměstí Republiky.

Kostel sv. Hedviky

Vyznamnou dominantou města se stal kostel sv. Hedviky.

Hedviky, vystavěný v letech 1933 – 1938 jako pomník obětem 1. světové války. Vysvěcen byl teprve v r. 1993.

Švédská kaple

Kaple sv. Kříže zvaná též švédská, založena 1394 opavským knížetem Přemkem k uctění památky předků. V interiéru cyklus fresek z doby kolem roku 1400.

Pałac Sobka i Blüchera

Przy Aleji Masaryka znajdują się dwa okazałe pałace. Pałac Sobka, barokowy z roku 1733, którego fasadę zdobi obraz Matki Boskiej Częstochowskiej; oraz tak zwany pałac Blüchera z roku 1737, przypominający reprezentacyjne siedziby wiedeńskie.

Dom Handlowy Breda

Mieszczący się na Placu Republiki (Náměstí Republiky) wybudowany został w latach 1927–1928 jako Dom Handlowy Breda – Weinstein.

Kościół św. Jadwigi

Charakterystycznym budynkiem w mieście jest kościół św. Jadwigi, wybudowany w latach 1933–1938 jako pomnik ku czci poległych podczas pierwszej wojny światowej, poświęcony dopiero w 1993 r.

Kaplica św. Krzyża

Kaplica św. Krzyża, nazywana także szwedzką, wybudowana została w 1394r. przez opawskiego księcia Przemka ku pamięci jego przodków. Ma kształt ośmioboku, jej wnętrzu zdobią freski z 1400r.

Městské parky

Vznikaly od roku 1834 až do konce 19. století v centru na místě starých městských hradeb a severozápadně od centra města v nivě řeky Opavy. Ptačí vrch – hudební pavilónek z roku 1896 a fontánu s alegorií Opavy z r. 1958 najdete v Sadech Svobody.

Parki miejskie

Parki miejskie począwszy od roku 1834 aż do końca XIX wieku zaczęły powstawać w centrum miasta i na północny-zachód od centrum, na niwie rzeki Opawy. W Parku Wolności (Sady Svobody) znajduje się Ptasie Wzgórze: pawilon muzyczny z 1896 roku oraz rzeźba Alegorii Opawy z 1958 roku.

Slezské zemské muzeum

Navštívíte-li Opavu jako turisté toužící po poznání, krásě i oddechu, nemůžete vynechat nejstarší muzeum České republiky – Slezské zemské muzeum v Opavě. Patří rozsahem svých sbírek na třetí místo v republice.

Novorenesanční budova Slezského zemského muzea v Opavě se stárou expozicí Vývoj přírody ve Slezsku a na severní Moravě, byla postavena v letech 1893 až 1895.

Výstavní budova SZMO, sady U Muzea I, Opava, tel.: +420 553 714 809.

Památník Petra Bezruče

Vybudovaný na místě válkou zničeného rodného domu básníka – v němž je umístěna expozice o životě a díle slezského básníka a sídlo druhého největšího českého literárního archívu.

Památník Petra Bezruče SZMO, Ostrožná 35, Opava, tel.: +420 553 625 024.

Śląskie Muzeum Krajowe

Jeżeli odwiedziliście Państwo Opawę, będąc turystami pragnącymi poznać nowe piękne miejsca, polecamy wizytę w najstarszym w Republice Czeskiej – Śląskim Muzeum Krajowym w Opawie. Jest to trzecie muzeum pod względem ilości prezentowanych eksponatów. Budynek Śląskiego Muzeum Krajowego, zbudowany jest w stylu renesansu, znajduje się w nim ze stała ekspozycja „Rozwój przyrodniczy na Śląsku i północnych Morawach”.

Výstavní budova SZMO, sady U Muzea I, Opava, tel.: +420 553 714 809.

Pomnik Petra Bezruča

To wybudowany w miejscu zniszczonego przez wojnę rodzinnego domu poety, w budynku umieszczona została ekspozycja dotycząca życia i twórczości poety siedziba czeskiego archiwum literackiego.

Památník Petra Bezruče, Ostrožná 35, Opava, tel.: +420 553 625 024.

Pramen živé vody

Bělá leží ve východní části rozsáhlého lesního komplexu Chuchelenského lesa. Poprvé se připomíná v r. 1349. V obci je filiální kostel sv. Jana Křtitele, vysvěcený v roce 1932. Poutníci se mohou zastavit u pramene živé vody a ochladit nejen znavené oči, ale i ruce a nohy v připravených přírodních bazénkách. Nedaleko pramene najdeme hájenku s pstruží farmou. A věřte, takový pstruh při posezení v lese chutná báječně.

Źródło ożywiającej wody

Bělá leży we wschodniej części rozległego kompleksu leśnego tzw. Lasu Chuchelenskiego. Pierwsze wzmianki o miejscowości pochodzą z 1349 roku. W gminie znajduje się kościół filialny św. Jana Chrzciciela, poświęcony w roku 1932. Wędrowcy mogą zatrzymać się przy źródelku orzeźwiającej wody, ochłodzić nie tylko zmęczone oczy, ale i ręce oraz nogi w specjalnie przygotowanych naturalnych zbiornikach. Niedaleko źródelka znajduje się gajówka oraz farma pstrągów. Wierście lub nie, pstrąg skonsurowany w lesie smakuje po prostu bajecznie.

Bolatický skanzen

Obklopena lány úrodných sprašových půd, severně s blízkým komplexem lesních porostů nachází se obec Bolatice. Poprvé se připomíná v roce 1250. Původně byl v obci jen vrchnostenský dvůr, u něhož byl v letech 1724–1748 postaven barokní zámek. Dnes je sídlem obecního úřadu. Bolatický skanzen uchovává svědectví ze života našich předků, pořádají se zde folklorní akce. K rekreaci slouží příjemné prostředí bolatického koupaliště.

Skansen Bolatice

Otoczona łanami urodzajnych lessowych gleb, z mieszczącym się na północy w gminie Borová kompleksem porostów leśnych – to gmina Bolatice, o której pierwsze wzmianki pochodzą z roku 1250. Pierwotnie w gminie znajdował się tylko patrymonialny dwór, do którego w latach 1724–1748 dobudowany

został barokowy zamek. Dzisiejszego wyglądu nabył pod koniec ubiegłego stulecia. Zamek pełni dziś rolę siedziby Urzędu Gminy.

„Skansen Bolatice” obrazuje życie przodków, można w nim również poznać tradycje folklorystyczne. W celach rekreacyjnych można udać się na kąpielisko.

Muzeum břidlice

Navštivte Muzeum břidlice a naučnou stezku „Po státech břidlice“ v Budišově nad Budišovkou. Město leží v malebném údolí říčky Budišovky, obklopené předhůřím slezských sopek s blízkou Červenou horou, nejvyšší horou Opavska. Ve 13. století založili pánové z Kravař horní město, těžilo se zde olovo a stříbro. Dominantou města je monumentální dvouvěžový pozdně barokní farní kostel Nanebevzetí Panny Marie z let 1747–55. Kamenný most přes Budišovku se sochou sv. Jana Nepomuckého pochází z r. 1725. Muzeum břidlice stojí vedle něj.

Muzeum łupków

Polecamy Muzeum łupków i ścieżkę dydaktyczną „Śladami łupku”. Miasto Budišov leży w malowniczej dolinie rzeki Budišovky. Otoczone jest przedgórzem śląskich szczytów, w pobliżu znajduje się Červená hora – najwyższy szczyt Opavska. W XIII wieku panowie z Kravařa założyli górne miasto, gdzie eksploatowano ołów i srebro. Warto zobaczyć monumentalny barokowy kościół parafialny Wniebowzięcia Maryi Panny z dwiema wieżami, pochodzący z lat 1747–55. Kamienny most prowadzący przez Budišovkę pochodzi z 1773 r. Na nim stoi barokowa rzeźba św. Jana Nepomucena z 1725 r. Polecamy Muzeum łupków i ścieżkę dydaktyczną „Śladami łupku”.

Loděnice

Sportovně-zábavním areálem Loděnice v Děhylově, cílem našich i zahraničních turistů, prochází mezinárodní cyklistická trasa č. 5 vedoucí do Polska. V nejnižším místě obce se nachází významná přírodní rezervace Štěpán. Poštovní rybník jako chráněné území zanikl kvůli expanzivní těžbě šterku.

Loděnice

Przez sportowo-rekreacyjny areał Loděnice w Děhylově, cel wypraw turystów krajowych i zagranicznych, przebiega międzynarodowa trasa rowerowa nr 5 prowadząca do Polski. Najwyższy szczyt Končiny ma 340m i dzieli go 125 m od niwy rzeki Opavy. W najniższym punkcie gminy znajduje się znany rezerwat „Poštovní rybník”. Pierwsza pisemna wzmianka o Děhylovie pochodzi z 1431 roku.

Sportovně rekreační areál Hlučín

Sportovní areál Stříbrné jezero u Hlučína je rájem rybářů a milovníků vodních sportů.

Město s dochovaným šachovnicovým půdorysem, jehož jádrem je čtvercové náměstí, je městskou památkovou zónou. V roce 1868 byla postavena nová radnice. Zachovaly se zbytky městského opevnění z konce 15.

a počátku 16. stol. Patrně již tehdy existovala pozdně gotická tvrz, přestavěna později na renesanční zámek. Dnes zde sídlí Muzeum Hlučínska, knihovna, informační centrum.

Muzeum Hlučín, Zámecké nám.

tel.: 595 041 617

e-mail: infohluclin@centrum.cz

Areál čs. Opevnění v Hlučíně-Darkovičkách

Je unikátní technickou památkou a ukázkou opevňovacího umění. Pevnosti vybudované v období první republiky v letech 1936–1938 byly od roku 1984 postupně rekonstruovány do původní podoby.

Hlučín-Darkovičky, tel.: +420 595 051 110

Památník II. Světové války v Hrabyni

Byl vybudován v l. 1970–1980 na severním okraji obce Hrabyně na paměť bojů v závěru 2. světové války se symbolickým hřbitovem obětí války.

Hrabyně, tel.: +420 553 775 091

Obszar umocnień i fortyfikacji w Hlučynie-Darkovičkách

Jest unikatową pamiątką obrazującą sztukę fortyfikacyjną. Twierdza wybudowana została w okresie Pierwszej Republiki w latach 1936–1938. Obszar został zrekonstruowany i dziś można go oglądać w swym pierwotnym kształcie.

Hlučín-Darkovičky
tel.: +420 595 051 110

Pomnik upamiętniający drugą wojnę światową

Wybudowany został w latach 1970–1980 w północnej części gminy Hrabyně. W pobliżu mieści się symboliczny cmentarz upamiętniający poległych żołnierzy.

Hrabyně, tel.: +420 553 775 091

Sportowo-rekrecyjny areál

Sportowo-rekrecyjny areál w pobliżu Hlučína jest rajem dla wędkarzy i miłośników sportów wodnych.

Miasto zachowało swój szachownicowy układ ulic, jego jądro stanowi kwadratowy rynek, który jest zarazem strefą zabytkową. W roku 1868 został wybudowany nowy ratusz. Zachowały się resztki miejskich murów obronnych z przełomu XV i XVI wieku. Najprawdopodobniej już wtedy istniała późnogotycka twierdza, która przebudowana została w późniejszym okresie na renesansowy zamek. W zamku mieści się Muzeum Hlučínska, biblioteka oraz centrum informacyjne.

Muzeum Hlučín, Zámecké nám.

tel.: 595 041 617

e-mail: infohluclin@centrum.cz

Dřevěný kostel sv. Petra a Pavla

V blízkosti významné přírodní rezervace Hněvošický háj leží obec Hněvošice. Archeologické nálezy ukazují již pravěké osídlení. První písemná zmínka je z r. 1288. V roce 1730 byl vybudován dřevěný kostel sv. Petra a Pavla, na Hlučínsku ojedinělá památka svého druhu, k níž byl v 19. století přistavěn sanktusník. Zařízení pochází většinou z 30. let 18. století, ve věži je zavěšen pozdně gotický zvon. V letech 1995–1996 byl v obci vybudován nový kostel Krista Dobrého pastýře.

Drewniany kościół św. Piotra i Pawła

W pobliżu znanego rezerwatu „Hněvošický háj” leży gmina Hněvošice. Odkrycia archeologiczne dowodzą, że tereny te zostały osiedlone już w dawnych czasach. Pierwsza pisemna wzmianka pochodzi z roku 1288. W roku 1730 został wybudowany drewniany kościół św. Piotra i Pawła, jedyny w swoim rodzaju zabytek na Hlučínsku. W XIX w. do kościoła dobudowana została wieżyczka. Wyposażenie wnętrza pochodzi w większości z lat trzydziestych XVIII w., na wieży wisi późnogotycki dzwon. W latach 1995–1996 w gminie wybudowano nowy kościół Chrystusa Dobrego Pasterza.

Bukový chodník

Jednou z turistických atrakcí je tzv. Bukový chodník (Buchen Weg), který vede pohodlně po vrstevnici na pravém břehu řeky Moravice nádhernými bukovými lesy pralesního charakteru. Bukový chodník kříží i jiné stezky, např. Jedlový chodník (Tanen Weg). Ten spojuje dnešní Bezručovu vyhlídku (Fanny Baude) se splavem v Žimrovicích. Směrem na Budišovice vede známá křížová cesta se zděnými kapličkami ze 2. poloviny 19. století zakončena křížem.

Chodník wśród buków

Jedną z atrakcji turystycznych jest ścieżka wśród buków, tzw. Bukowy chodník (Buchen Weg), która poprowadzi Państwa wzdłuż prawego brzegu rzeki Morawicy poprzez cudowne lasy bukowe przypominające swym

charakterem prawdziwy dziewiczy las. Ścieżka ta łączy się także z innymi szlakami, takimi jak np. jedlový-prelozit chodník (Tanen Weg), który łączy dzisiejszą panoramę Bezruč (Fanny Baude) ze śluzą w Žimrovicach.

Droga w kierunku na Budišovice jest znaną drogą krzyżową, wzdłuż której znajdują się kapliczki z drugiej połowy dziewiętnastego wieku. Droga zakończona jest krzyżem.

Zámek Hradec

Na samém počátku malebného údolí řeky Moravice a Hradečné pod skalnatým ostrohem Jesenického podhůří se rozkládá město Hradec nad Moravicí.

Rozsáhlý komplex Bílého a Červeného zámku s nádherným přírodně krajinářským parkem je vyhledávaným turistickým místem. Zámek prošel pohnutou historií. Původně ve 13. stol. gotický hrad byl přestavěn v pol. 17. stol. na renesanční zámek, po roce 1796 upravován dle dobových empírových zásad.

Zámek navštívil v roce 1806 a 1811 skladatel Ludwig van Beethoven, v roce 1828 zřejmě i houslista Niccolò Paganini a v letech 1846–1848 zde pobýval Ferenc Liszt. Každoročně se zde koná celostátní interpretační soutěž v oborech klavír, housle, violoncello a smyčcové kvarteto, která od r. 1962 nese jméno Ludwiga van Beethovena.

Červený zámek – novogotická přístavba koníren, kočárovny a hospodářských provozů – slouží dnes restaurace, koncertní síň a hotel.

lokality-miejscowość

cyklotrasa+trasa rowerowa nr

turistická trasa+pieszy szlak turystyczny

Hradec nad Moravicí

551, 6055, 6141, 6159

Zamek Hradec

Na samym początku malowniczej doliny rzeki Moravicy i Hradečné, pod skalistym cyplem podgórze Jesioników leży miasto Hradec nad Moravicí.

Rozległy zespół tzw. Białego i Czerwonego zamku z przyległym parkiem jest popularnym celem turystycznym.

Zamek Hradec posiada bardzo złożoną historię. W XIII wieku był gotyckim zamkiem który został przebudowany w połowie wieku XVII w stylu renesansowym. Po roku 1796 został ponownie zrekonstruowany w duchu empírowych zasad.

Zamek, który otoczony jest rezerwatem, odwiedził w roku 1806 i 1811 kompozytor Ludwig van Beethoven, oraz prawdopodobnie w 1828 roku znany skrzypek Niccolò Paganini. W latach 1846–1848 przebywał tutaj Franciszek Liszt. Każdego roku ma tutaj miejsce ogólnokrajowy konkurs interpretacji dzieł muzyki klasycznej na pianinie, skrzypcach, wiolonczeli oraz w kwartetach smyczkowych. Od 1962 konkurs ten nosi imię Ludwiga van Beethovena.

Czerwony zamek – nowogotycka dobudówka stajni końskich, powozowni oraz budynków gospodarczych – dziś restauracja, sala koncertowa i hotel.

Rozhledna Šance

vybudována v Jakubčovicích, městské části Hradec nad Moravicí, roce 2005. Svůj název dostala podle zbytků středověkého opevnění.

Weisshuhnův kanál

Vybudován Karlem Weisshuhnem v roce 1890. Rozsáhlé, technicky i stavebně náročné dílo, 45 m dlouhý tunel a 3 svahové tunely v nepřístupných svazích údolí Moravice, slouží dodnes. Pěšina kolem náhonu patří k oblíbeným a zajímavým procházkám nad malebným údolím řeky a nabízí možnost si podrobně prohlédnout celou tuto vodní stavbu z konce 19. století.

Wieża widokowa Šance

wybudowana w dzielnicy Jakubčovice w roku 2005. Swą nazwę zawdzięcza pozostałościom po średnio-wiecznych murach obronnych.

Kanał Weisshuhna

Wybudowany został przez Carla Weisshuhna w roku 1890. Dzieło służące do dnia dzisiejszego stanowi napęd dla fabryki papieru. Kanał był projektem ogromnym i trudnym pod względem technicznym. W czasie realizacji musiano wywiercić w skale tunel o długości 45 m oraz 3 tunele znajdujące się na zboczach w bardzo nieprzystępnych miejscach doliny Moravicy.

Jánské Koupele

Lázně byly založeny v r. 1811. Dnešní podoba lázeňského domu pochází z r. 1895. Za okupace zde byl zajatecký tábor, po válce již lázně nebyly obnoveny. V současné době se usiluje o jejich rekonstrukci a znovuoživení. Koupele patřily k nejsilnějším uhličito-železitým lázním u nás. Mají dodnes zachován cenný přírodní ráz s velmi příznivým klimatem i výhodnou polohou. Od počátku byly využívány 3 prameny. Marie a radioaktivní pramen Pavla jsou oba shodného složení. Lesní pramen není v současnosti využíván.

Jánské Koupele

Jánské Koupele zostały założone jako miejscowość uzdrowskowa w 1811 roku. Dzisiejszy wygląd ośrodka uzdrowskowego pochodzi z 1895 roku. Podczas okupacji w uzdrowsku znajdował się obóz jeniecki. Po wojnie uzdrowsko nie było rekonstruowane. Obecnie podjęto starania w celu odnowienia i rekonstrukcji całego kompleksu.

Jánské Koupele byly jedním nejbardziej znanych kurtów kwasowęglovo-želazistych w Czechach. Do dziś panuje w nich bardzo korzystny klimat, znajdują się również na bardzo dogodnym terenie. Uzdrowsko posiada trzy źródła: Marie, radioaktywne źródło Pavla oraz trzecie leśne, które nie jest obecnie eksploatowane.

Sanatoria Klimkovice

Nestátní zařízení Sanatoria Klimkovice nabízejí své služby široké klientele lázeňských hostů z domova i zahraničí. Jodobromová voda je unikátní minerální vodou třetihorního původu s výrazně protizánětlivými a lokálně hojivými účinky, podporuje výživu tkání, zlepšuje funkci cévního systému, blahodárně působí na dýchací cesty apod.

V Klimkovickém muzeu najdete expozici, věnovanou přírodním poměrům Poodří, historii a přítomnosti Klimkovic a pamětní síň malířky a spisovatelky Heleny Salichové.

Sanatoria Klimkovice, tel.: 556 422 111, e-mail:info@sanklim.cz

Sanatoria Klimkovice

Prywatne Sanatorium Klimkovice oferuje swoje usługi szerokiemu gronu klientów, nie tylko krajowych. Jodobromowa woda posiada wszechstronne właściwości w leczeniu ludzkiego organizmu. Jest unikatową mineralną wodą jodową pochodzącą z trzeciorzędu. Głównymi efektami leczniczymi wody jest np. usuwanie stanów zapalnych i pomoc w szybszym gojeniu ran. Woda oddziałuje na tkanki, naczynia krwionośne oraz drogi oddechowe.

W muzeum w Klimkovicach zobaczyć można ekspozycje poświęcone przyrodzie Nadodrza, a także historii i terażniejszości Klimkovic.

Sanatoria Klimkovice, tel.: 556 422 111, e-mail:info@sanklim.cz

Kružberk

Největší vodní plochou na Opavsku je Kružberská přehrada postavena na řece Moravici. Jezero je dlouhé 10,5 km, sahá k obci Kerhartice. Vzedmutím vod na Moravici vznikla plocha o rozloze 286 ha, jezero pojme za plného stavu 35 mil. m³ vody a má největší hloubku 31 m. Přehradní zeď je dlouhá 285 m a 36,5 m vysoká. V koruně hráze je silnice 5 m široká. Přehrada je zásobárnou pitné vody, takže se v ní nemůžeme ani koupat ani lovit ryby.

Kružberk

Największa na ziemi opawskiej zaporą wodną mieści się w Kružberku i postawiona została na rzece Morawicy. Zalew o długości 10,5 km sięga aż do granic gminy Kerhartice. Poprzez podniesienie poziomu wody na Morawicy powstało jezioro o powierzchni 286 ha. Jezioro wypełnia 35 mln. m³ wody, a jego największa zanotowana głębokość wynosi 31 m. Zaporę ma długość 285 metrów, jej wysokość wynosi 36,5 m. W najszerszym miejscu droga znajdująca się na zaporze osiąga szerokość 5 metrów. Jezioro jest zbiornikiem wody pitnej, dlatego też kąpiel oraz wędkowanie jest surowo wzbronione.

Zámek Kravaře

Nad údolím řeky Opavy je na výrazné terase podél meandrujícího říčního roku rozloženo město Kravaře.

První zmínka o Kravařích, kolébce starého šlechtického rodu pánů z Kravař, je z r. 1224.

Původně tvrz, v 17. století přebudována na barokní zámek, upravený v l. 1721–1728 dnes slouží kulturním účelům. Sídlo zde má Zámecké muzeum. Zámecká expozice připomíná nejen život šlechty, ale také obyčejného lidu.

Zámek Kravaře, Alejní 24, 747 21 Kravaře, tel.: +420 553 671 201

V rozlehlém zámeckém parku bylo vybudováno golfové hřiště.

Novogotický kostel byl postaven v letech 1894–1896. U jižní stěny přiléhá ke kostelu renesanční věž z konce 16. století se dvěma zvony ze 17. století.

V novogotickém stylu byl postaven také klášter sester Božío srdce v letech 1905–1907 a fara v letech 1907–1909.

lokality-miejscowość

cyklotrasa+trasa rowerowa nr

turistická trasa•pieszy szlak turystyczny

Kravaře ve Slezsku

55, 6055

Zamek Kravaře

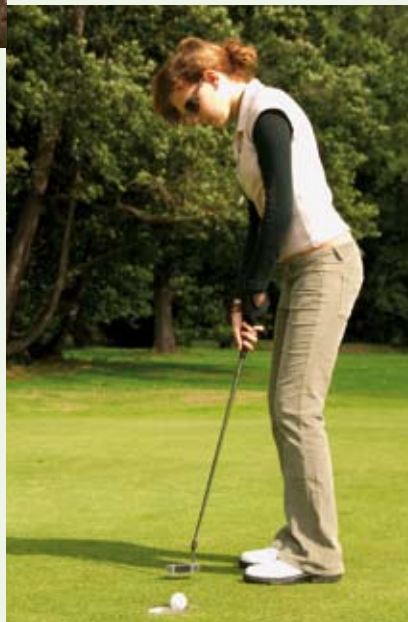
Ponad doliną rzeki Opawy, na naturalnie utworzonym tarasie, wzdłuż zmiennego prądu rzecznoego, leży miasto Kravaře.

Pierwsza wzmianka dotycząca miasta, będącego wówczas kolebką starego rodu szlacheckiego, pochodzi z 1224 roku.

Pierwotnie twierdza, w XVII wieku został przebudowany w stylu barokowym, rekonstruowany w latach 1721–1728. Dzisiaj mieści się w nim siedziba Zamkowego Muzeum. Ekspozycje przypominają nie tylko o ówczesnym zamkowym stylu życia, ale i o życiu zwykłych ludzi.

Zámek Kravaře, Alejní 24, 747 21 Kravaře, tel.: +420 553 671 201

W rozległym parku zamkowym powstało pole golfowe.

Kościół w Krawarzu nowogotycki wybudowany został w latach 1894–1896. Do północnej ściany kościoła przylega renesansowa wieża (XVI w.) z dwoma dzwonami (XVII w.)

W stylu nowogotyckim, w latach 1905–1907 wybudowany został również klasztor sióstr Serca Bożego. Plebania dobudowana została w latach 1907–1909.

Slezská Harta

Na samé západní hranici Opavska, nad Kružberskou přehradou, byla v letech 1987–1997 vystavěna údolní nádrž Slezská Harta. Jejím účelem je posílení a příznivé ovlivnění jakosti surové vody ve vodárenském systému kružberského přivaděče. Objem vody v nádrži je 218,7 mil. m³. Hráz je dlouhá 540 m a zatopená plocha údolí Moravice a části Černého potoka je 870 ha. Součástí údolní nádrže je vodní elektrárna.

Přehrada Slezská Harta poskytuje velmi pěknou rekreaci všem zájemcům o vodní sporty, rybaření, ale si pěkné procházky přírodou.

Slezská Harta

Niedaleko zachodniej granicy ziemi opawskiej tuż nad zaporą Krużberską wybudowana została w dolinie Moravicy kamienna zapora dolnego zbiornika, która utworzyła tym samym największe jezioro na północnych Morawach. Celem zbiornika jest polepszenie jakości wody w krużberskich wodociągach. Objętość wody w zbiorniku wynosi 218,7 mil. m³. Zapora ma długość 540 metrów. Powierzchnia doliny Moravicy znajdująca się pod wodą wynosi ok. 870ha. Częścią dolnego zbiornika jest między innymi elektrownia wodna. Zapora Slezská Harta oferuje wszystkim fanom sportów wodnych, wędkarzom i miłośnikom pieszych wycieczek szerokie możliwości.

Památník čs. opevnění a armády

Linie československého opevnění postavená v letech 1935–1938 podél tehdejší hranice s Německem měla na území dnešní Opavy 18 pevností a přes 140 pevnůstek. V květnu a září 1938 je obsadili českoslovenští vojáci, odhodlaní k obraně vlasti. Po podepsání mnichovské dohody se museli bez boje z opevnění stáhnout. Během okupace Němci část opevnění využili k výcviku. Mnohé objekty na Opavsku jim sloužily k obraně proti útočící Rudé armádě a čs. jednotkám při Ostravsko-opavské operaci v dubnu a květnu 1945.

Pomnik czuł. fortyfikacji i armii w Milostowicach

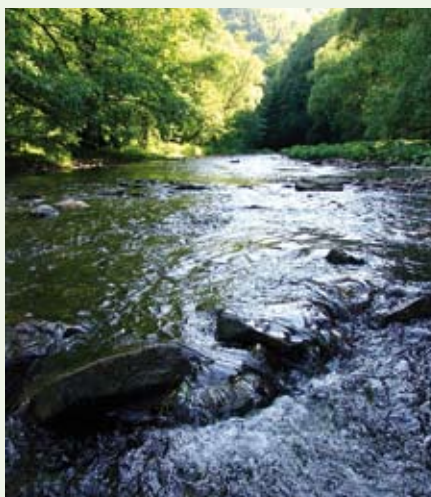
System czechosłowackich fortyfikacji wybudowany w latach 1935–1938r w pobliżu granicy z Niemcami miał na terytorium dzisiejszej Opawy 18 ciężkich obiektów fortyfikacyjnych i ponad 140 obiektów lekkich. W maju i we wrześniu 1938 r. zajęli je czechosłowaccy żołnierze, zdecydowani stanąć do obrony ojczyzny. Po podpisaniu układu monachijskiego żołnierze musieli bez walki opuścić obiekty fortyfikacyjne. W latach okupacji część fortyfikacji Niemcy wykorzystywali do ćwiczeń. Wiele bunkrów wykorzystali do odparcia ataków nacierającej Armii Czerwonej oraz jednostek czechosłowackich biorących udział w kwietniu i maju 1945 r. w Operacji Ostrawsko-Opawskiej.

Přírodní park Moravice

Největším a nejhodnotnějším chráněným územím na Opavsku je Přírodní park Moravice (14 250 ha). V území je zastoupeno 7 druhů vegetačních jednotek. Jsou zde údolní luhy, dubohabrové háje, suťové a roklinové lesy, květnaté bučiny, bikové bučiny a acidofilní doubravy, bezkolencové březové doubravy a rašelinné březiny.

Řeka Moravice, pramenící ve Velké kotlině v Hrubém Jeseníku, se hluboce zařízla do prvohorních pískovců, pískovcových břidlic a slepenců. Pohledy ze skalnatých výšin se mohou stát nezapomenutelným zážitkem.

Rezerwat przyrody Moravice

Największym i najbardziej wartościowym chronionym terenem na ziemi opawskiej jest Rezerwat Moravice (14 250 ha). Na tym terenie znaleźć można 7 różnych gatunków wegetacyjnych np. ługi, dębowograbowe lasy, rumowiska leśne, kwieciste buczyny, acydofilne dąbrówki, brzozowe dąbrówki oraz torfowe brzeziny. Rzeką Moravice, która ma swoje źródło w Wielkiej Kotlinie w paśmie Wysokich Jesieników wdarła się pomiędzy skały piaszczyste, łupkowe i zlepieńce z okresu paleozoiku. Widok rozciągający się z niedalekich

wyżyn pozostawia po sobie niezapomniane wrażenia.

Hornické muzeum OKD Landek

Nad Petřkoviciemi u soutoku Odry s Ostravicí se zdvihá vrch Landek, archeologická lokalita, jejíž obyvatelé jako první na světě používali černé uhlí k udržování ohňů. Středověký hrad z konce 13. století byl v 16. stol. zničen. Povrchové výchozy uhelných stoj jsou dnes chráněnou přírodní památkou. Původní uhelné štoly z r. 1830, historie osídlení a vývoje dobývání uhlí, důlní expozice a další zajímavosti nás čekají při návštěvě celoročně otevřeného Hornického muzea.

Hornické muzeum, Pod Landekem 64, 725 29 Ostrava-Petřkovice, tel.: 596 131 803

Muzeum górnictwa Landek

Nad Petřkoviciemi, u zbiegu rzeki Odry i Ostravicy wznosi się szczyt Landek. Odkryto tam obozowisko łowców mamutów oraz innych kultur, których obywatele jako pierwsi na świecie używali kawałków czarnego węgla do podtrzymywania i wzniecania ognia. Średniowieczny zamek z końca XIII wieku został zniszczony

w XVI wieku.

Pierwotne sztolnie węglowe z 1830 roku (chronione zabytki naturalne), historia osiedlenia czy też rozwój wydobywania węgla oraz inne ciekawostki czekają na Państwa w Muzeum Górniczym otwartym przez cały rok.

Hornické muzeum, Pod Landekem 64, 725 29 Ostrava-Petřkovice, tel.: 596 131 803

Zámek Raduň

Na nejnižších svazích Hrubého Jeseníku zvedajících se z Opavské roviny od údolí říčky Raduňky až k Vršovcům je rozložena obec Raduň s hranicí významné přírodní rezervace – Přírodního parku Moravice. Počátky Raduně se datují poprvé v roce 1320.

Kostel Nejsvětější Trojice pochází z roku 1598.

V 15. stol. zde byla vybudována tvrz. Ta se stala předchůdcem renesančního zámku postaveného v pol. 16. stol. V roce 1822 byl zámek přestavěn. Nová jednopatrová budova se zvýšeným suterénem byla řešena ve třech křídlech. Ve svém vnějším i vnitřním pojetí vyšla z pozic klasicistních a empírových architektonických zásad. Od roku 1984 je v raduňském zámku stálá expozice slohových salónů.

V roce 2004 byla po rozsáhlé rekonstrukci otevřena oranžerie s mnoha druhy cizokrajných rostlin, využívaná ke kulturním akcím.

Zamek Raduň

Na najniższych stokach Wysokich Jesioników, które stopniowo wyrastają wprost z doliny rzeki Fażunki aż do Vršovc, leży gmina Raduň, na terenie której mieści się granica znanego rezerwatu Moravice. Początki gminy Raduň datowane są na 1320 rok.

Kościół Najświętszej Trójcy pochodzi z roku 1598.

W XV wieku została tutaj wybudowana twierdza, która stała się prekursorem renesansowego zámku wybudowanego w połowie XVI wieku. W roku 1822 zámek został przebudowany. Nowa, jednopiętrowa budowla wraz z podwyższonym parterem posiadała trzy skrzydła. Tak z zewnątrz, jak wewnątrz skonstruowana była według zasad klasycystycznych. Od 1984 roku w zámku znajduje się stała ekspozycja stylowych salónów. W roku 2004, po rekonstrukcji, udostępniona została oranżeria, w której zobaczyć można wiele różnych egzotycznych roślin.

Vikštejn

Na území významného Přírodního parku Moravice nad údolím řeky Moravice se středověkým hradem Vikštejn leží obec Radkov.

Poprvé se připomíná v roce 1377, kdy byl při dělení Opavska součástí vikštejnského panství. Na jeho dnešním katastru se také Vikštejn, založený v pol. 13. století, nachází. Konečnou podobu získal za velké přestavby v I. pol. 16. století. Byl považován za nejpevnější hrad na Opavsku. Z obavy, aby nepadl do rukou Švédů, byl z větší části v r. 1648 zničen. Přestože byl později opraven, od 2. pol. 18. století chátral a změnil se ve zříceninu.

Vikštejn

Na terénu znaného Rezerátu přírody Moravice tuž ponad doliną rzeki Moravicy leży gmina Radkov wraz ze średniowieczną twierdzą Vikštejn.

Pierwsza wzmianka pochodzi z roku 1377, kiedy to twierdza przy podziale Opavska stała się częścią dóbr vikštejnskich. Na ich terenie znajduje się twierdza Vikštejn założona w połowie XIII wieku. Dzisiejszy wygląd zyskała po kompleksowej przebudowie w pierwszej połowie XVI wieku. Mówiono o niej jako o najmocniejszym zamku na Opavsku. W obawie przed zajęciem przez wojska Szwedzkie została w dużej mierze zniszczona w roku 1648. Pomimo rekonstrukcji w drugiej połowie XVIII wieku, do dziś przetrwały tylko ruiny.

Naučná stezka Hvozdnice

Jižně od města Opavy v Opavské rovině leží obec Slavkov. Poznejte poslední zbytek lužního lesa podél říčky Hvozdnice ve Slavkově. Naučná stezka dlouhá 9,5 km vede podél tří rybníků s mokřady a tůňkami. Ve stínu smíšeného lesa najdete piknikové areály a dětská hřiště.

Ścieżka dydaktyczna Hvozdnice

W dolinnej niwie Hvozdnice na terenach Slavkova w pobliżu Opawy znajduje się ścieżka dydaktyczna Hvozdnice, która wy-

budowana została w roku 1987. Na tym terenie zachowały się, rzadko dziś spotykane, łąki z wieloma pięknymi wiązami. Na ścieżce, długiej na 9,5 km można zatrzymać się w 15 punktach, w których znajdują się tablice informacyjne.

Arboretum Nový Dvůr

Je specializovaná botanická zahrada s převládajícími sbírkami pěstovaných cizokrajných i domácích stromů a keřů. Projít arboretum znamená projít přírodou všech světadílů.

Stěbořice, Nový Dvůr u Opavy, tel.: +420 553 661 031-32

Arboretum Nový Dvůr

To wyspecjalizowany ogród botaniczny, w którym znajdują się zbiory drzew i krzewów krajowych i tych bardziej egzotycznych. Spacer po ogrodzie jest wycieczką krajoznawczą do wszystkich czterech stron świata.

Stěbořice, Nový Dvůr u Opavy, tel.: +420 553 661 031-32

Golfový areál

Na hranici s Polskem 8 km severně od Hlučína leží obec, jejíž název si dobře pamatují vyznavači golfo. V místním zámeckém parku je vybudováno 18 jamkové golfové hřiště.

První písemná zmínka o obci pochází z r. 1377. V 16. stol. zde byla postavena tvrz.

Původně klasicistní zámek byl pseudobarokně přestavěn ve 2. pol. 19. stol.

Nedaleko od něj v parku je lovecký zámeček. Kolem zámku byl v letech 1820–30

založen anglický park o rozloze 98 ha s buky, rododendrony, tatarskými javory, tisy a dalšími vzácnými dřevinami.

Pole golfowe

Na granicy z Polską, 8 km na północ od Hlučína leży gmina, Šilheřovice, której nazwę znają wszyscy czciciele golfo. Pierwsza pisemna wzmianka dotycząca gminy pochodzi z roku 1377. W XVI wieku została tutaj wybudowana twierdza.

Park zamkowy służy jako pole golfowe z 18 dołkami. Pierwotnie klasycystyczny zamek doczekał się pseudobarokowej rekonstrukcji w drugiej połowie XIX wieku. W pobliżu zamku mieści się zameczek łowiecki, który otacza założony w latach 1820–30 park angielski o powierzchni 98 ha, w którym znaleźć możemy buki, rododendrony, klony tatarskie, cisy oraz inne cenne gatunki.

Lipina

Dnes je součástí obce Štáblovice ležící na úpatí svahů Nížkého Jeseníku, sbíhajícího do údolí řeky Hvozdnice. Část Lipina je výše položenou osadou v lesním komplexu zv. Benešovská. Lipina náležela od 16. st. k hradeckému panství. Jako zpustlá ves byla Lipina v závěru 18. st. nově osídlena Němci z oderského panství a v obci se z té doby dochoval ojedinělý soubor lidových usedlostí východosudetského typu. Uprostřed Lipiny je památník padlým 1. světové války z r. 1919.

Lipina

W dniu dzisiejszym, stanowi część gminy Štáblovice leżące u podnóża stoków Niskich Jeseníków zbiegających do doliny rzeki Hvozdnicy. Lipina jest wysoko położoną osadą, która leży w kompleksie leśnym zwanym także Benešovská. Lipina należała, począwszy od XVI wieku, do zamkowych dóbr ziemskich. Końcem XVIII wieku, jako opustoszała wieś, została na nowo zaludniona i osiedlona przez Niemców pochodzących z odrzańskich posiadłości. To właśnie za ich zasługą, do dziś, zachował się w gminie jedyny w swoim rodzaju zbiór domów i posiadłości typu wschodniosudeckiego. W centrum Lipiny mieści się pomnik z 1919 roku upamiętniający śmierć poległych podczas drugiej wojny światowej.

Hřebčín Albertovec

Albertovec je součástí obce Štěpánkovice, která se nachází severně od Kravař, v rovinaté mírně zvlněné krajině Opavské pahorkatiny. První písemná zmínka pochází z r. 1265. V r. 1818 byl na katastru Štěpánkovic vybudován nový vrchnostenský dvůr, zvaný Hilvetihof, dnes Albertovec, kde sídlí plemenářský podnik známý svými úspěchy v chovu koní.

Stadnina Abertovec

Albertovec jest częścią gminy Štěpánkovice, która znajduje się w pobliżu miejscowości Kravař na łagodnie pofalowanym terenie. Pierwsza pisemna

wzmianka pochodzi z roku 1265.

W 1818 roku na terenie gminy wybudowany został patrymonialny dwór, zwany Hilvetihof – dziś Albertovec. W dniu dzisiejszym mieści się w nim siedziba Zakładu Hodowli Zarodowej, znanego z wielu sukcesów związanych z hodowlą koni.

Rozhledna Hanse Kudlicha

Rodák z Úvalna Hans Kudlich (1823) se stal ve svých 25 letech nejmladším poslancem prvního vídeňského sněmu a vystoupil s požadavkem na úplné zrušení poddanství a roboty. Jeho celoživotní cesta byla bojem za spravedlnost. Dovedla jej nakonec do Ameriky, kde v roce 1917 zemřel. V roce 1923 byly jeho ostatky a ostatky jeho ženy převezeny do rodné vlasti a uloženy v upraveném přízemí (mauzoleum)

Rozhledny Hanse Kudlicha. V roce 2000 byla provedena náročná rekonstrukce celého objektu. Dnes je znovu otevřen pro veřejnost. Nabízí fascinující pohled na všechny světové strany.

Tel.: 554 648 025,
554 648 022

Wieża widokowa Hansa Kudlicha

Rodak Úvalna Hans Kudlich (1823) w wieku 25 lat stał się najmłodszym posłem sejmku wiedeńskiego. Całe jego życie było jednym wielkim bojem o sprawiedliwość. Umarł w Ameryce w roku 1917. W roku 1923 zwłoki jego i żony przewiezione zostały do kraju ojczystego, a następnie ułożone zostały w specjalnie przygotowanym miejscu – w mauzoleum wieży widokowej Hansa Kudlicha. W roku 2000 miała miejsce generalna rekonstrukcja całego obiektu. W chwili obecnej wieża została ponownie udostępniona turystom. Widok rozciągający się z wieży jest fascynujący, można z niej podziwiać wszystkie cztery strony świata.

Tel.: +420 554 648 025, +420 554 648 022

Informační centra

Městské informační centrum Opava

Horní náměstí 67, 746 26 Opava

Tel.: +420 553 756 143

E-mail: informacni.centrum@opava-city.cz

www.infocentrum.opava.cz

Městské kulturní a informační středisko

Budišov nad Budišovkou

Tel.: +420 553 312 040

www.budisov.cz

Informační centrum Hlučín

Zámecká 4, 748 01 Hlučín

Tel.: +420 595 041 617

E-mail: infohluclin@centrum.cz

www.hluclin.cz

Informační centrum Hradec nad Moravicí

Opavská 265, 747 41 Hradec nad Moravicí

Tel.: +420 553 783 940

E-mail: ic@muhradec.cz

Informační centrum Kravaře

Opavská 62, 747 21 Kravaře ve Slezsku

Tel.: +420 553 671 827

E-mail: i-kravare@post.cz

www.i-kravare.info

Informační centrum Háje ve Slezsku

Antonína Vaška 73, 747 92 Háje ve Slezsku

Tel.: +420 553 653 743

E-mail: knihovna@hajveslezsku.cz

www.maticeslezska.cz

Miejskie centrum informacji

Ul. Długa 2, 47-400 Racibórz

Tel.: +48 32 415 72 39

E-mail: mci@um.raciborz.pl

www.mci.raciborz.pl

Ratibořsko

Srdečně Vás zveme k seznámení s krásami Ratibořska, kde půvab krajiny spolu s architektonickými památkami tvoří jedinečné prostředí příznivé pro aktivní turistiku. Pokud chcete navázat kontakt s přírodou, poznat historické zajímavosti, zveme Vás do nejstaršího města v Horním Slezsku – Ratiboře. Uvítáme Vás otevřeností a náklonností s přáním nezapomenutelných zážitků.

Ziemia raciborska

Zapraszamy do poznania piękna ziemi raciborskiej, gdzie walory krajobrazowe łączą się z zabytkową architekturą tworząc niepowtarzalną atmosferę sprzyjającą turystyce aktywnej. Jeżeli szukacie Państwo kontaktu z przyrodą, pragniecie poznać historyczne ciekawostki zapraszamy do najstarszego na Górnym Śląsku miasta – Raciborza. Przywitamy was z otwartością i życzliwością pragnąc by pobyt w naszych stronach dostarczył Państwu niezapomnianych wrażeń.

Ratiboř Knížecí zámek

Jeden z pěti hradů rodu Holasiců jak se zmiňuje Geografie Bavorská. Podle kroniky Galla Anonima byl v roce 1108 zámek obsazen Boleslavem Křivoústým. Archeologické výzkumy dokládají, že již v polovině 13.

stol. byly dřevěné a zemní příkopy částečně nahrazeny hradbami. Touto změnou se započala postupná přeměna hradu na gotický zámek. V letech 1285–1287 zde pobýval vratislavský biskup Tomáš II., nepřítel s knížetem Jindřichem IV. Probussem. Konflikt, o kterém se zmiňuje kronikář J. Długosz, skončil smířením nepřátelených stran. Jako děkované vótum věnoval biskup občanům kolegiátní kostel sv. Tomáše Becketa, který se nacházel vedle zámecké kaple. Kaple, která byla vybudována v 80. letech 13. stol., je dodnes uznávaná jako perla hornoslezské gotiky. Zámek byl postupně pod vládou Piastovců a Opavských Přemyslovců. Na začátku 16. stol. se stal vlastnictvím českého krále a následně jako zástava vlastnictvím braniborského markrabího Jiřího Hohenzollerna, bratra Albrechta – posledního velkého pruského křižáckého vojevůdce. Zámek se stal postupem času pouze administrativním sídlem jeho správců a ztratil svůj původní význam. V roce 1416 byla zámecká kolegiáta přenesena do kostela Nanebevzetí Panny Marie v Ratiboři. Ještě mnohokrát se změnili vlastníci zámku. V 1. pol. 19. stol. se dostal do rukou knížat von Ratibor, kteří představili zámecký pivovar zmiňovaný už v roce 1567. Nyní je to nejstarší funkční pivovar v Horním Slezsku.

lokalita•miejsce

cyklotrasa•trasa rowerowa nr

turistická trasa•pieszy szlak turystyczny

Racibórz-Ostróg

2 356

Racibórz Zamek książęcy

Najprawdopodobniej jeden z 5 grodów plemienia Gołęczyców, wzmiankowany w Geografii Bawarskiej. W 1108 r., jak czytamy w Kronice Galla Anonima, zajęty przez Bolesława Krzywoustego. Badania archeologiczne dowodzą, że już w połowie XIII w. wały drewniano-ziemne zostały częściowo zastąpione murami obronnymi, co dało początek przekształceniu grodu w gotycki zamek. W latach 1285–1287 przebywał tu zwaśniony z księciem Henrykiem IV Probussem biskup wrocławski Tomasz II. Konflikt, o czym wzmiankuje J. Długosz, zakończył się pojednaniem obu hierarchów. Jako wotum dziękczynne biskup ufundował przy kaplicy zamkowej kolegiatę p.w. św. Tomasza Becketa. Kaplica, wybudowana zapewne w latach 80. XIII w., do dziś uznawana jest za wyjątkowej rangi dzieło zwane perłą górnośląskiego gotyku. Zamkiem rządili kolejno Piastowie i Przemyslińcy opawscy. Z pocz. XVI w. stał się własnością króla Czech i jako

zastaw dostał się w ręce margrabiego brandenburskiego Jerzego Hohenzollerna, brata Albrechta – ostatniego wielkiego mistrza krzyżackiego w Prusach. Zamek z czasem stracił pierwotne

znaczenie, stając się jedynie siedzibą administracji kolejnych włodarzy. W 1416 r., zamkową kolegiatę przeniesiono do kościoła p.w. WNMP w Raciborzu. Wielokrotnie zmieniał właścicieli. W I poł. XIX w. należał do książąt von Ratibor, którzy przebudowali, wzmiankowany już w 1567 r., browar zamkowy, do dziś funkcjonujący, najstarszy na Górnym Śląsku.

Zámecký park

Rozprostírá se na území o ploše 13,6 ha a nalézají se zde ještě pozůstatky starého lesa. V jeho severní části leží bažinatá pole, ve kterých roste černý topol nazývaný také sokorou. Přetrvalo zde několik památných kusů tohoto druhu s kmenem o obvodu větším než 5 metrů. Díky tomu můžeme říci, že se jedná o stromy staré asi 200 let. Naši pozornost upoutá také dub bahenní a obrovské duby červené. V celém parku se vyskytuje mnoho tras, ze kterých se nám naskýtá výhled na levobřežní Ratiboř. Můžeme se tu dostat lávkou přes Odru, která je blízko hřbitova sovětských vojáků u Reymontovy ulice.

Park zamkowy

Zajmuje obszar o powierzchni 13,6 ha porosły przez liczne okazy starodrzewia, zaś od północy obejmuje niewielki łąg nadrzeczny. Ostoja topoli czarnej, zwaney też sokorą. Zachowało się kilka pomnikowych okazów tego gatunku o obwodzie pnia ponad 5 metrów, co świadczy, iż drzewa mają około dwustu lat. Uwagę zwracają również pomnikowy dąb błotny i ogromne dęby czerwone. Na całej długości park przecięty jest trasami spacerowymi, z których rozciąga się widok na lewobrzeżny Racibórz. Od strony cmentarza żołnierzy radzieckich (ul. Reymonta) prowadzi do niego kładka nad Odram.

Městské hradby

První hradby vznikaly již ve 13. stol. Obranné příkopu mnohokrát odvrátily útoky, mezi jinými Mongolů, armád olomouckého biskupa Brunona a Skytů. Odhaduje se, že celková délka hradeb Ratiboře, které dosahují v některých místech výšky až 9 m, je kolem 1,8 km. Nejlépe zachovalou částí je úsek v Basztowej ul., kde se nachází někdejší goticko-renesanční věžeňská věž z 16. stol., nazývaná bašta. Zbylé části hradeb můžeme dnes ještě najít na ulicích: Batorego (u tržiště), Podwale, Drzymały (nejdelší úsek), Browarna a Gimnazjalna.

Fortyfikacje miejskie

Pierwsze mury obronne powstały w XIII w. Otoczona fosą umocnienia wielokrotnie dały skuteczny odpór najeźdźcom, m.in. Mongołom, wojskom biskupa ołomunieckiego Brunona czy Scytom (Rusinom). Ocenia się, że łączna długość murów obronnych Raciborza, wysokich nieraz na ponad 9 m, wynosiła około 1,8 km. Najlepiej zachowany odcinek murów znajduje się przy ul. Basztowej, w którym stoi dawna

gotycko-renesansowa wieża więzienna z XVI w., zwana popularnie basztą. Pozostałe odcinki znajdują się przy ulicach: Batorego (przy targowisku), Podwale, Drzymały (najdłuższy fragment), Browarnej i Gimnazjalnej.

Mariánský sloup

Jedná se o výjimečnou památku významného barokního tvůrce Jana Melchiora Österreicha. Vznikla v roce 1727 na znamení díky za záchranu města před epidemií cholery. Můžeme na ní najít erbové kartuše s anděly a obrazci svatých: Floriána – patrona ohně, Sebastiána – patrona epidemie a Marcela – patrona Ratiboře. Se sloupem je spojeno prorocství, podle kterého bude Ratiboř zatopena, pokud se kdokoli odváží kopat kolem jeho podstavce.

Kolumna Maryjna

Wyjątkowej klasy zabytek dłuta wybitnego twórcy barokowego, Jana Melchiora Österreicha. Powstała w 1727 r. jako wotum dziękczynne z fundacji Marii Elżbiety Gaszyńskiej i rajców raciborskich za uratowanie miasta przed epidemią cholery. Znajdują się na nim kartusze herbowe z aniołkami oraz figury świętych: Floriana – patrona od ognia, Sebastiana – patrona

do epidemii i Marcelego – patrona Raciborza. Jest z nią związana osobliwa przepowiednia, wedle której Racibórz zaleje woda, jeśli ktokolwiek odważy się kopać wokół postumentu.

Dominikánský kostel sv. Ducha – Muzeum

Byl vysvěcen v roce 1334 jako svatyně sester dominikánek. V dnešní době je hlavní výstavní budovou ratibořského muzea, na ul. Chopina. Další dvě křídla budovy bývalého kláštera zabírá škola. Můžeme zde najít unikátní expozice. Výjimečné je hlavně pohřebiště ratibořských knížat, jeptišek a také dobrovolníků konventu bývalého presbytáře. Návštěvníci si zde mohou prohlédnout středověké podzemní hrobky, egyptskou mumii, dva sarkofágy aj.

Podominikański kościół Św. Ducha – Muzeum

Konsekrowany w 1334 r. jako świątynia sióstr dominikank, dziś główny budynek ekspozycyjny raciborskiego Muzeum (sąsiednia szkoła zajmuje dwa skrzydła dawnego klasztoru). Placówka dysponuje unikalnymi w skali kraju ekspozycjami. Na czołowo wysuwa się nekropolia książąt raciborskich, zakonnic oraz dobrodziejów konwentu w dawnym prezbiterium. Turyści mogą zobaczyć wewnątrz średniowiecznych podziemnych grobowców. Unikatem jest wystawa W krainie Ozyrysa. Ekspozowana jest tu mumia Egipcjanki z okresu XXII dynastii (800 p.n.e.), dwa oryginalne sarkofagi oraz zdobiony kartonaż. (ul. Chopina)

Kostel Nanebevzetí Nejsvětější Panny Marie (farní)

Jedná se o nejstarší hornoslezskou farní svatyni, která jako jediná nabízí charakteristické znaky ranné slezské gotiky. Podle tradice byla založena v roce 1205. V roce 1416 zde byla přenesena z fundace knížete Jana II. Železného kolegiální kapitula, sekularizovaná v roce 1810. Svatyně byla mnohokrát přestavována. Zachoval se původní gotický prostorový tvar budovy s charakteristickými hvězdicovými klenbami. Z jižní strany přiléhá k presbytáři původní kapitulář s klenotnicí. V presbytáři se nachází nádherný gotický hlavní oltář, zhotovený v letech 1656–1660 a na něm dva cenné obrazy: korunovace Nejsvětější Panny Marie z poloviny 17. stol. a Nanebevzetí Nejsvětější Panny Marie z roku 1890, jehož autorem je mistr Jan Bochenek. Ve výklencích mezi oltářními sloupy se nacházejí řezby svatých: Jana Křtitele, Hedviky, Jana Evangelisty, Alžběty, Václava, Sebastiana, Rocha a Floriána, a na jeho konci figurka sv. Marcela. Ze západní strany přiléhá Polská káple z 15. stol., která je důkazem dávných sporů mezi polsky a německy mluvícími obyvateli Ratiboře. Zajímavostí je pískovcová tabule, která připomíná nejtragičtější požár v dějinách Ratiboře v roce 1574. V levé boční části káple si lze prohlédnout zajímavý tumbový náhrobek preláta Martina Jiřího Korrigera a také náhrobek opolského a místního faráře Ondřeje Floriána Scodonia († 1660) s hladce řezaným poprsím a erbovým krucifixem.

Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny (farny)

Jedna z najstarszych górnośląskich świątyń parafialnych, jedyna, która zachowała cechy wczesnego śląskiego gotyku. Wedle tradycji ufundowana w 1205 r. W 1416 r. z fundacji księcia Jana II Żelaznego przeniesiono tu z zamku kapitułę kolegiacką, sekularyzowaną w 1810 r. Świątynia była wielokrotnie przebudowywana. Zachowała się pierwotna bryła gotycka z charakterystycznymi gwiazdzistymi sklepieniami. Od południa do prezbiterium przylega dawny kapitularz ze skarbcem. W prezbiterium znajduje się barokowy oltarz główny wykonany w latach 1656–1660, a w nim dwa cenne obrazy: koronacja Najświętszej Maryi Panny z połowy XVII w. oraz Wniebowzięcie NMP z 1890 r. pędzla mistrza Jana Bochenka. W niszach pomiędzy kolumnami ołtarza znajdują się rzeźby świętych: Jana Chrzciciela, Jadwigi, Jana Evangelisty, Elżbiety, Wacława, Sebastiana, Rocha i Floriana, w zwieńczeniu zaś figurka św. Marcelego. Od strony zachodniej do głównej bryły przylega XV-wieczna Kaplica Polska, świadectwo dawnych sporów między polsko- a niemieckojęzyczną społecznością Raciborza. Ciekawostką stanowi w niej tablica z piaskowca upamiętniająca najtragiczniejszy w dziejach Raciborza pożar z 1574 r. W lewej nawie bocznej można oglądać ciekawy nagrobek tumbowy prałata Marcina Jerzego Korrigera z 1715 r. oraz tablicę epitafijną prepozyta opolskiego i miejscowego proboszcza Andrzeja Floriana Scodonia (zm. w 1660 r.) z płasko rzeźbionym popiersiem i krucyfiksem herbowym.

Dominikánský kostel sv. Jakuba

Kostel byl postaven v letech 1246–1268 jako klášterní pro místní dominikánský konvent, kde působil Vincent z Kielczy. Ten je považován za autora ztracené dominikánské kroniky, ve které byla zaznamenána první polská věta. Byl to výkřik: „Gorze szo nam stalo“, pronesený knížetem Jindřichem Pobožným při pohledu na nevyhnutelnou prohru polské armády v bitvě u Lehnice (1241). Vincent je rovněž autorem hymny Gaude Mater Polonia a také dvou životopisů sv. Stanislava ze Szczepanowa. Požár města z roku 1300 zničil první kostel a klášterní budovy. Při rekonstrukci kostela byl rozšířen presbytář i věž. Během rekonstrukce po požáru v roce 1574 byly postaveny renesanční klenby. V dalším období byla vnitřní část obohacena barokními prvky. V škapulířní kapli stojí za to si prohlédnout oltář Radostného Tajemství Matky Boží, dílo Salomona Steinhoffa. Nesmírně zajímavá je výzdoba kaple sv. Kříže, hrobní oratorium Gaszynů. V letech 1823–1829 byl klášter zbořen. Kostel byl v roce 1874 zrekonstruován na pseudorománský styl při zachování několika gotických prvků. V dnešní době má dominikánský kostel tři krypty: pod kaplí sv. Kříže s ostatky rodu Gaszynů pod kaplí růžencovou a pod kaplí sv. Valentýna. V podzemí kostela odpočívají těla zakladatelů: Měška Otyly a Vladislava Opolsko-ratibořského.

Podominikański kościół Św. Jakuba

Świątynia powstała w latach 1246–1258 jako klasztor dla miejscowego konwentu dominikanów. Wśród nich spotykamy Wincentego z Kielczy, domniemanego autora zaginionej kroniki dominikańskiej, w której zredagowano pierwsze polskie zdanie. Był to okrzyk: - gorze szo nam stalo, wydany przez księcia Henryka Pobożnego na widok nieuchronnej klęski wojsk polskich w bitwie pod Legnicą (1241). Wincenty jest również autorem hymnu Gaude Mater Polonia oraz dwóch żywotów św. Stanisława ze Szczepanowa. Pożar miasta z 1300 r. strawił pierwszy kościół i zabudowania klasztorne. Po odbudowie świątynia zyskała znacznie większe prezbiterium oraz wieżę. Podczas odbudowy po pożarze z 1574 r. wprowadzono renesansowe sklepienia. W późniejszym okresie wnętrze wzbogacono o elementy baroku. W kaplicy szka-

plerznej warto zobaczyć, powstały w 1659 r., ołtarz Radosnej Tajemnicy Matki Boskiej, dzieło Salomona Steinhoffa. Niezwykle interesująca jest dekoracja sklepienia kaplicy św. Krzyża, oratorium grobowego Gaszynów. W latach 1823–1829 wyburzono klasztor, a kościół, w 1874 r., przebudowano w stylu pseudoromańskim zachowując wiele elementów gotyku. Obecnie poddominikański kościół ma trzy krypty: pod kaplicą św. Krzyża z pochówkami Gaszynów, pod kaplicą różańcową i pod kaplicą św. Walentego. W jego podziemiach mają spoczywać fundatorzy: Mieszko Otyły i Władysław opolsko-raciborski.

Kostel sv. Mikuláše

Velkolepá novogotická svatyně s nejvyšší kostelní věží ve městě, umístěna ve čtvrti Stará Ves, byla vybudována v letech 1901–1902. Podle tradice vznikl původní dřevěný kostel na místě židovské synagogy již kolem roku 1060. Někdy kolem roku 1287 se zde modlili již smíření wrocławský biskup Tomáš II. s knížetem Jindřichem IV. Probusem. Tato událost se stala hlavním podkladem pro historiografii Jana

Długosze a připomíná ji tzv. socha smíření, kterou můžeme najít nedaleko kostela na křižovatce ulic Głubczycka a Mariańska.

Kościół Św. Mikołaja

Monumentalna neogotycka świątynia z najwyższą w mieście wieżą kościelną, wzniesiona została w l. 1901–1902, z najwyższą w mieście wieżą kościelną. Wedle tradycji, pierwotny drewniany kościół powstał tu na miejscu synagogi żydowskiej już około 1060 r. Około 1287 r., co wzięt za kanwę swojego dziejopisarstwa Jan Długosz, modlili się tu wspólnie pogodzeni biskup wrocławski Tomasz II oraz książę Henryk IV Probus. To ważne w dziejach Polski wydarzenie upamiętnia stojąca niedaleko kościoła, u zbiegu ulic Głubczyckiej i Mariańskiej, tzw. statua zgody.

Monumentální novogotický kostel, vybudovaný po roce 1860. O první ostróžské svatyni již byla zmínka v roce 1307. Do přelomu 19. a 20. stol. se jednalo o důležité poutní místo hlavně kvůli slavnému obrazu Ježíše Bolestného. V bočním oltáři sv. Kříže se nachází deska s malbou tohoto obrazu, která pravděpodobně pochází ze 17. století. V kostele také přitahují pozornost nádherné skleněné mozaiky Franze Borgiase Mayera z Mnichova, mezi jinými neobvykle sugestivní Poslední soud. Vedle kostela se nachází nejstarší dosud existující ratibořský hřbitov s mnoha zajímavými ukázkami náhrobního umění.

Kostel sv. Jana Křtitele

Kościół Św. Jana Chrzciciela

Monumentalny neogotycki, zbudowany po 1860 r. Pierwsza ostróžska świątynia wzmiankowana już w 1307 r. Do przełomu XIX i XX w. ważne miejsce pielgrzymkowe na Śląsku za sprawą słynącego łaskami cudownego obrazu Jezusa Boleściwego. Malowidło na desce, być może XVII-wieczne, znajduje się do dziś w bocznym ołtarzu św. Krzyża. W kościele zwracają uwagę przepiękne witraże Franza Borgiasa Mayera z Monachium, m.in. niezwykle sugestywny Sąd Ostateczny. Obok świątyni znajduje się najstarszy istniejący raciborski cmentarz z licznymi ciekawymi przykładami sztuki sepulkralnej.

Kostel sv. Matky Boží

Jedná se o nejstarší hornoslezský mariánský svatostánek díky ikoně zázračné Matky Boží Ratibořské z 15. století. Vzorem ikony se stal obraz z Jasně hory, nejstarší známá kopie obrazu z Częstochové. Ikona je ozdobená korunami vysvěcenými Janem Pavlem II. a nalézá se na hlavním novobarokním oltáři z roku 1870. Před kostelem se nachází pomník znázorňující velkého polského papeže. Původní dřevěný kostel byl podle tradice vystavěn v roce 1432, potvrzený zdroj zmiňuje rok 1445. Nynější chrám byl vystavěn v letech 1723–36.

Kościół Matki Bożej

Najstarsze górnośląskie sanktuarium maryjne za sprawą znajdującą się tu do dziś XV-wiecznej cudownej ikony Matki Boskiej Raciborskiej, wzorowanej na obrazie jasnogórskim (jest to najstarsza znana kopia obrazu z Częstochowy), zdobionej korunami poświęconymi przez Jana Pawła II umieszczonej w neobarokowym ołtarzu głównym z 1870 r. Przed kościołem pomnik wielkiego papieża Polaka. Pierwszy kościół drewniany, według tradycji, został wzniesiony w 1432 r., poświadczony źródłowo w 1445 r. Obecny zbudowano w latach 1723–36.

Hrob bohobojné Dulcissimy

Tumbová hrobka se nachází u farního kostela sv. Matouše a Matěje v obci Brzezie, nynější části Ratiboře. Leží zde ostatky bohobojné Heleny Hoffmann, služebnice boží, první rodilé Slezanky, která má naději stát se blahoslavenou v katolickém kostele. Proces blahorečení pořád trvá. Dulcissima byla jeptiškou v místním klášteře. Kongregace sester Marie Neposkrvněné. Je uznávanou mystičkou s darem jasnozřivosti. Měla vnitřní stigmata. Zemřela v Brzezie 18. 5. 1936. Její hrob se stal poutním místem navštěvovaným poutníky z celého Slezska.

Grób świętoblivej Dulcissimy

Grobowiec tumbowy znajduje się przy kościele parafialnym p.w. świętych Mateusza i Macieja w Brzeziu. Kryje szczątki świętoblivej Heleny Hoffmann, Sługi Bożej, kandydatki na ołtarze, pierwszej rodowitej Ślązaczki, która ma szanse stać się błogosławioną w kościele katolickim. SM Dulcissima była zakonnicą w miejscowym klasztorze Zgromadzenia Sióstr Maryi Niepokalanej. Uznawana jest za mistyczkę z darem jasnowidzenia. Miała wewnętrzne stygmata. Zmarła w Brzeziu 18 maja 1936 r. Jej proces beatyfikacyjny trwa. Grób jest obecnie miejscem odwiedzin pielgrzymów z całego Śląska.

Slezská geofyzikální observatoř

Dřevěný objekt byl postaven v roce 1927. Byl součástí první evropské sítě seismologických stanic. Slavný německý seismolog prof. Carl Mainka, přednášející na univerzitě ve Štrasburgu a Göttingenu, byl první osobou, která zde prováděla výzkumy. Jeho seismografy zaznamenávaly zemětřesení z celého světa. Tyto přístroje se nacházejí v observatoři dodnes a o významu Mainkiho přínosu svědčí mnoho zachovalých dokumentů, např. skleněný štoček z prováděných astrologických výzkumů. V dnešní době zde působí Slezská geofyzikální observatoř.

Śląskie obserwatorium geofizyczne

Drewniany obiekt, powstały w 1927 r. Był elementem pierwszej europejskiej stałej sieci stacji seismologicznych. Jako pierwszy badania prowadził tu znany niemiecki seismolog prof. Carl Mainka, wykładowca uniwersytetów w Strasburgu i Getyndze. Skonstruowane przez niego seismografy notowały trzęsienia ziemi z całego świata. Urządzenia te znajdują się w obserwatorium do dziś, a o znacznym dorobku Mainki świadczą liczne zachowane dokumenty, w tym szklane klisze z czynionych przez niego obserwacji astronomicznych. Obecnie działa tu Śląskie Obserwatorium Geofizyczne.

Soudní budovy

Budova Obvodního v Ratiboři, která je projektem architekta Karla Friedricha Schinkla, je jedním z nejvýznamnějších příkladů německého klasicismu v Horním Slezsku. Můžeme zde spatřit charakteristické znaky tohoto stylu, zejména vliv římských, řeckých a renesančních staveb. Soud zde začal působit již v roce 1826 jako Nejvyšší krajský soud pro provincii Horního Slezska a působí zde i dnes. V roce 1892 byla vedle této soudní budovy postavena mnohem větší nová budova krajského soudu, která dnes slouží účelům místní polepšovny.

Budynki sądowe

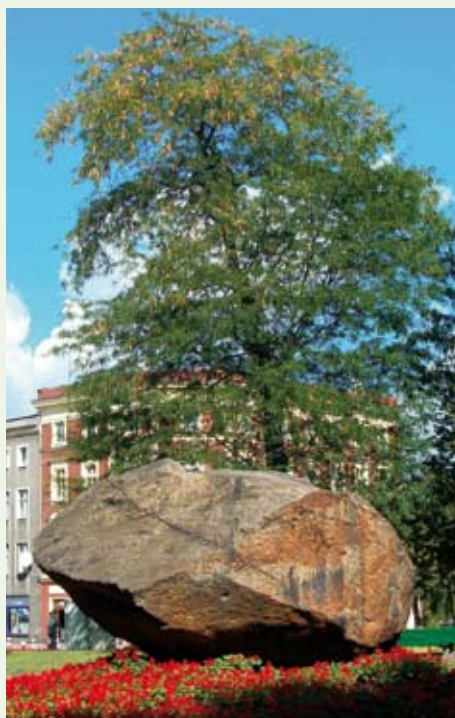
Gmach raciborskiego Sądu Rejonowego, projektu znanego architekta Karla Friedricha Schinkla, jest jednym z najciekawszych przykładów niemieckiego klasyzmu na Górnym Śląsku. Widać w nim charakterystyczne dla tego stylu wpływy budowli rzymskich, greckich i renesansowych. Oddany do użytku w 1826 r. (wówczas był to Wyższy Sąd Krajowy dla Prowincji Górnośląskiej) niezmiennie do dziś służy celom sądownictwa. W 1892 r. wybudowano obok znacznie większy nowy budynek sądu krajowego, który również istnieje do dziś i mieści miejscowy zakład poprawczy.

Bludný balvan

Tento objekt se nachází v centru náměstí Svobody a pochází z doby ledové. Jedná se o největší nalezený balvan na území Moravské nížiny. Byl objeven před rokem 1929 v pískovně Popelli ve Wojnowicích. Ani jeho 43 tun váhy nezabránilo tomu, aby byl v roce 1933 přemístěn do Ratiboře na tehdejší Polko-Platz, náměstí pojmenované po Adolfu Polkim, který byl zasloužilým ratibořským dobrodincem a městským radním.

Głaz narzutowy

Objekt znajduje się na środku pl. Wolności i pochodzi z epoki lodowcowej. Jest największym spośród wszystkich głazów odnalezionych na terenie Niziny Morawskiej. Odkryto go przed 1929 r. w piaskowni Popelli w Wojnowicach. W 1933 r., mimo 43 ton wagi, został przetransportowany do Raciborza na obecne miejsce, wówczas zwany Polko-Platz od Adolfa Polki, zasłużonego dla Raciborza dobrodzieja i rajcy miejskiego.

Pamětní park města Roth

Park s rozsáhlým porostem leží na území bývalého evangelickokatolického hřbitova z 19. století, který byl zlikvidován v 50. letech 20. stol., a předválečného Eichendorffova parku s rybníkem. Jeho celková rozloha je 5 ha. Na břehu rybníka blízko Bémovy ulice můžete zhlédnout památný cypřišník bahenní, v Polsku vzácně se vyskytující druh této dřeviny, a také nádherný exemplář dřínu obecného. V místech někdejšího hřbitova můžeme narazit na různé druhy břečtanů, např. břečtan obecný, jehož květenství můžeme obdivovat na konci podzimu na starých porostech obrůstajících kaštany a lípy. Park byl nazván podle partnerského města Roth v SRN.

Park im. Miasta Roth

Okazały drzewostan zajmuje obszar dawnego XIX-wiecznego cmentarza ewangelicko-katolickiego, zlikwidowanego w latach 50 XX w., oraz przedwojennego Parku Eichendorffa ze stawem gondolowym. Łącznie ma 5 ha powierzchni. Ulubione miejsce spacerowe raciborzan. Nad brzegiem stawu od strony ul. Bema rośnie pomnikowy cypryśnik błotny, bardzo rzadko spotykany w Polsce gatunek i piękny okaz derenia jadalnego. Na terenie pocmentarnym można spotkać liczne odmiany bluszczów, w tym bluszcz pospolity, porastających stary drzewostan, m.in. okazałe kasztanowce i lipy.

Arboretum Moravské brány

Nachází se na místě původního lesa, který koupili měšťané od ratibořského knížete roku 1931 a je odnepaměti nazývaný „Obora“ (původně malý les obklopený ornou půdou). Na 150 ha kopcovitého terénu dominuje smíšený les, ve kterém se nalézá velké množství zajímavé fauny a flory díky blízké Moravské bráně, přes kterou stejně jako v minulosti tak i dnes migruje velké množství zástupců živé přírody. Můžeme si zde například prohlédnout duby s obvodem čtyř metrů, četné rokliny, rybníky, prameny a potůčky a 23. února 1830 zde byl také objeven hvězdnatec zubatý, jehož květ je motivem pro logo arboreta. Arboretum procházejí dvě dobře značené naučné stezky – dendrologická a ekologická, které usnadňují návštěvníkům jejich orientaci. Dále v lese můžeme navštívit minizoo, stezku zdraví, v zimě bobovou dráhu a malý skokanský můstek. Milovníci militárií mohou zhlédnout pozůstatky z období povstání a také zákopy vytvořené za II. světové války. V 60. letech 20. stol. zde prováděla krakovská archeologická skupina výzkumy mohyl pocházející z 5.–8. století.

lokality-miejscowość

cyklotrasa+trasa rowerowa nr

turistická trasa•pieszy szlak turystyczny

Racibórz-Las Obora

2 - 317 -

Husarii Polskiej Polskich Szk. Mniejszość.

Arboretum Bramy Morawskiej

Zajmuje dawny las zakupiony przez mieszczan od księcia raciborskiego w 1931 r., nazywany od niepamiętnych czasów Lasem Obora. Na 150 ha pagórkowatego terenu dominuje las mieszany, bogaty w ciekawe okazy flory, fauny i grzybów za sprawą pobliskiej Bramy Morawskiej, przez którą migrowały w przeszłości i także przemieszcza się i obecnie wiele przedstawicieli świata ożywionego. Można tu spotkać dęby o 4-metrowym obwodzie, liczne jary, stawy, źródła i strumyki, a także specjalnie urządzone kolekcje roślin. Logo Arboretum jest cieszyńianka wiosenna odkryta tutaj 23. lutego 1830 r. Zwiedza-

nie ułatwiają dwie wytyczone i dobrze oznakowane ścieżki edukacyjne: dendrologiczna i ekologiczna. W lesie znajduje się ponadto mini-zoo, ścieżka zdrowia, tor saneczkowy i mała skocznia narciarska. Miłośnicy militariów odnajdą resztki umocnień z czasów powstańczych oraz poniemieckie okopy. W latach 60. XX w. ekipa archeologów krakowskich prowadziła tu badania kurhanów datowanych na V–VIII w.

Rezerwace Łęczczok

Rozprostírá se ve slepém rameni řeky Odry na území kolem 400 ha, které bylo ve středověku obhospodařováno cisterciáckými mnichy z opatství v Rudách. Mniši zde

zřídili dodnes využívané rybníky a na hráze vysadili aleje stromů. Nyní se v rezervaci kromě rybníků a alejí stromů nacházejí také ojedinělé zbytky lužních lesů s velice vlhkou půdou. Tento typ lesů se dnes vyskytuje v Polsku jen velmi vzácně. Flóra rezervace zahrnuje 400 druhů rostlin, z nichž je 70 druhů křovin a stromů a 54 druhů výtrusových rostlin. Vyskytuje se zde 30 chráně-

ných druhů rostlin, z nichž několik je dokonce uvedeno v červené knize ohrožených druhů. Rostou a žijí tu také unikáty ze světa hub a hmyzu. Přes rezervaci vede cesta zvaná Alej polských husarů. Roku 1683 tudy procházel polský král Jan III. Sobieski na své cestě do Vídně.

Rezerwat Łęczczok

Usytuowany w dawnym starorzeczu Odry. Zajmuje obszar około 400 ha terenu zagospodarowanego w średniowieczu przez mnichów cysterskich z opactwa w Rudach. Zakonnicy urządzili tu eksploatowane do dziś stawy rybne, a groble obsadzili alejami drzew. Obecnie rezerwat obejmuje oprócz stawów i zabytkowych alei drzew także fragment rzadko spotykanych w Polsce bogatego w gatunki lasu łęgowego i bardzo żyznego grądu. Mają tutaj naturalne stanowiska liczne gatunki roślin i zwierząt, przede wszystkim ptaków wodnych i błotnych. Flora rezerwatu to w sumie 400 gatunków roślin naczyniowych, w tym 70 gatunków drzew i krzewów oraz 54 gatunki roślin zarodnikowych. Rośnie tu ponad 30 gatunków roślin chronionych, w tym kilka umieszczonych w polskiej czerwonej księdze roślin zagrożonych wymarciem. Unikatowy tutaj jest też świat grzybów i owadów. Przez rezerwat biegnie szlak zwany Aleją Husarii Polskiej. W 1683 r. podążał tędy pod Wiedeń król Jan III Sobieski.

Meandry Odry

Jedná se o úsek meandrující, ničím neregulované řeky Odry v jejím horním toku v obci Chałupki, na hranici s Českou republikou. Na tomto téměř každoročně zaplavovaném území můžete pozorovat dynamické pochody přirozeného tvarování koryta řeky. Vyskytují se zde původní nesmírně zajímavá a v Evropě unikátní přírodní prostředí lužních lesů, vrbiny, rákosu a mokřadních luk, považovaných přírodovědci za perlu slezské přírody.

Meandry Odry

Fragment meandrující, neuregulované řeky Odry v górnym biegu na hranici z Czechami v miejscowości Chałupki. Na prawie corocznie zalewanym terenie, gdzie można zaobserwować naturalne dynamiczne procesy tworzenia koryta rzeki, zachowały się niezwykle ciekawe i unikalne w skali Europy naturalne siedliska – lasu łęgowego, zarośla wierzbowe, szuwary i podmokłe łąki, uważane przez przyrodników za perłę śląskiej przyrody.

Baruthská tvrz

Podle tradice byl původně zámek v Chałupkách bohumínskou pevností, vybudovanou již v polovině 13. stol. Tehdy byla ve vlastnictví rytíře Barutha. Ověřený pramen z roku 1373 zmiňuje jako vlastníky ratibořská knížata. V pozdější době se mnohokrát měnili vlastníci objektu. Mezi jinými k nim patřili také Hohenzollerni, Donnersmarckové nebo židovští bankéři Rothschildové. V roce 1682 byla obranná tvrz přestavěna na barokní palác. Nyní je zde hotel s restaurací.

Twierdza Barutów

Wedle tradycji zamek w Chałupkach to dawna twierdza bogumińska, powstała już w połowie XIII w. Należała wówczas do rycerza Barutha. Wzmiankowana źródłowo w 1373 r. jako własność książąt raciborskich. Później wielokrotnie zmieniała właścicieli. Była m.in. w rękach Hohenzollernów, Donnersmarcków oraz znanych żydowskich bankierów Rothschildów. W 1682 r. warowna budowla została przebudowana na barokowy pałac. Obecnie hotel z restauracją.

Palác rodiny Schimonských

Na malebně hornatém území obce Rudnik se vyskytuje nezvykle mnoho paláců z 18. a 19. stol. Palác, postavený v roce 1892 z iniciativy rodiny Schimonských, obklopený nádherným parkem, patří mezi nejvýznamnější památky v této oblasti. Na průčelí blízké kaple se nám nabízí pohled na unikátní pískovcové náhrobky von Wrochemů ze 17. století.

Po vzoru staré tvrze

V letech 1870–1872 byl vybudován palác v Jastrzębiu zachovalý dodnes, jehož architektura kopíruje budovy starých tvrzí. Před nedávnem byl zrekonstruován. Nachází se v centru parku, který je zapsán v krajském rejstříku památek a má specifické, léčebné mikroklima.

Pałac rodziny von Schimonsky

Rozciągająca się na malowniczym pagórkowatym terenie gmina Rudnik jest nadzwyczaj bogata w szereg XVIII i XIX-wiecznych pałaców. Cennym zabytkiem jest, wzniesiony w 1892 r. z inicjatywy rodziny von Schimonsky, pałac w Czerwiecicach otoczony pięknym parkiem. Na elewacji pobliskiej kaplicy można oglądać unikalne XVII-wieczne piaskowcowe płyty nagrobne von Wrochemów.

Na wzór starej warowni

W latach 1870–1872 wybudowano istniejący do dziś pałac w Jastrzębiu, którego architektura wzorowana była na starych budowlach warownych. Zabytkowa budowla została niedawno odnowiona. Leży w centrum parku (figurującym w wojewódzkim rejestrze zabytków) ze specyficznym, leczniczym mikroklimatem.

Sídlo Donnersmarcků

Palác Donnersmacků leží v Krowiarkach (někdejší polský Krawarz) v obci Pietrowice Wielkie. Byl budován v letech 1800–1826. V letech 1852–1877, v době kdy patřil Gaszynům, byl důkladně zrekonstruován. Tehdy získal neorenesanční a novobaroční ornament. Na konci 19. stol., kdy se vlastníky paláce stali Donnersmarckové, bylo přistavěno nové křídlo. Celý objekt je obklopený parkem, v němž se ještě nachází stromy z původního lesa. V parku si můžete také prohlédnout mauzoleum rodiny Donnersmarcků.

Gniazdo Donnersmarcków

Palác Donnersmarcków usytuowany jest w Krowiarkach (dawniej Polski Krawarz) w gminie Pietrowice Wielkie. Jego budowa trwała w latach 1800–1826. W latach 1852–1877, za czasów przynależności do Gaszynów, gruntownie przebudowany. Zyskał wówczas neorenesansowy i neobarokowy ryt. Pod koniec XIX w., kiedy jego właścicielami zostali Donnersmarckowie, dostawiono nowe skrzydło. Obiekt otoczony jest dużym parkiem z okazami starodrzewia. W parku znajduje się mauzoleum grobowe rodziny Donnersmarck.

Po stopách Beethovena a Liszta

Palác rodiny Lichnovských byl pravděpodobně vybudován v 18. stol. V následujícím století byl zrekonstruován v novogotickém stylu. Pro návštěvníky je zpřístupněný ochoz a rytířský sál, přestavěný na kapli. Pozornost přitahuje zejména vnější fasáda

části budovy, která nese typické prvky neogotiky. V obci Krzyżanowice pobýval a také komponoval Ferenc Liszt. Palác navštívil také přítel rodiny Lichnovských Ludvig van Beethoven. V parku vedle paláce roste v Polsku druhý největší liliovník americký. Přírodní zajímavostí je také jinan dvouláčkový, dřevina s největším obvodem kmene ve Slezsku a čtvrtým v Polsku.

Śladami Beethovena i Liszta

Palác Lichnowskich, zbudowany prawdopodobnie w XVIII w., w kolejnym stuleciu przebudowany w stylu neogotyckim. Można zwiedzać obejście oraz dawną salę rycerską przebudowaną na kaplicę. Szczególną uwagę przyciąga elewacja zewnętrzna tej części budowli, z typowymi elementami neogotyckimi. W pałacu przebywał i komponował Franciszek Liszt. Tutejsze dobra odwiedził również zaprzyjaźniony z Lichnowskimi Ludwig van Beethoven. W parku pałacowym rośnie drugi co do wielkości w Polsce tulipanowiec amerykański. Ciekawostką przyrodniczą jest też najgrubszy na Śląsku, a czwarty w Polsce młotząb dwukłapowy.

Památka na Eichendorffa

V Lubovickém starém parku se nachází zříceniny barokního paláce z roku 1786, zrekonstruovaného v novogotickém stylu kolem roku 1860, v roce 1945 zničeného. Tato usedlost kdysi patřila rodině Eichendorffů. Narodil se zde slavný básník romantismu Joseph von Eichendorff (1788 až 1857). V budově někdejší školy byla na jeho počest založena muzejní síň a také archeologická expozice poukazující na tvrz lužické kultury, obydlenou v 6.–9. stol. př.n.l. Jedná se o největší tvrz tohoto typu v Polsku o rozloze kolem 25 ha. Jeden z pomníků Eichendorffa se nachází v Ratiboři na ul. Mickiewicza.

Pamiętka po Eichendorffie

W starym parku w Łubowicach znajdują się ruiny barokowego pałacu, z 1786 r., przebudowanego w stylu neogotyckim około 1860 r., zniszczonego w 1945 r. Posiadłość należała niegdyś do rodziny Eichendorff. Na świat przyszedł tu słynny poeta romantyczny Joseph von Eichendorff (1788–1857). W budynku byłej szkoły znajduje się izba muzealna jego pamięci oraz ekspozycja archeologiczna obrazująca funkcjonujący tu w IX–VI w. p.n.e. gród kultury lużyckiej, największy tego typu w Polsce, o powierzchni około 25 ha. Jeden z pomników Eichendorffa znajduje się w Raciborzu przy ul. Mickiewicza.

Dědictví rodu Königů

Můžete si zde prohlédnout palác, postavený v roce 1864 v novogotickém stylu rodinou von König. V centrální hale budovy naši pozornost upoutá krásná, bohatě zdobená vitrážová klenba s rostlinnými motivy. Zajímavá je výzdoba interiéru zachovaná do dnešních dnů. Palác, který je dnes využíván Pěstitelskou stanicí, je obklopen parkem s habrovou alejí a exotickými stromy.

Scheda po rodzinie von König

Można tu oglądać pałac, zbudowany w 1864 r. w stylu neogotyckim przez rodzinę von König. W holu głównym zwraca uwagę piękny witraż sklepienia, bogato zdobiony elementami roślinnymi. Interesujący jest zachowany wystrój dawnych wnętrz. Pałac, użytkowany przez Stację Hodowli Roślin, otoczony jest parkiem krajobrazowym z aleją grabową i egzotycznymi okazami drzew.

Sanktuarium sv. Kříže

Bylo údajně založeno s cílem najít v nedalekém zřídlu zázračný obraz Ukřižovaného Ježíše. Dřevěná svatyně byla postavena v 2. pol. 17. stol. Současný tvar získala v 1. pol. 19. stol. Ústřední částí je oltář se zázračným obrazem Ukřižovaného Ježíše z přelomu 17. a 18. stol. Kostel je dnes známým poutním místem. Jsou potvrzené četné případy uzdravení a milostí. Blízko kostela se nachází novogotická kaple z konce 19. stol. se zřídlem. Tryskající voda z pramene je prý léčivá na četná onemocnění. Každoročně se zde koná na Velikonoční pondělí slavné procesí s koňmi, tzv. Osterreiten.

Sanktuarium Św. Krzyża

Powstałe, wg. tradycji, za sprawą odnalezienia w pobliskim źródle cudownego obrazu Jezusa Ukrzyżowanego. Drewnianą świątynię zbudowano w II poł. XVII w. Obecny kształt uzyskała w I poł. XIX w. Centralne miejsce zajmuje ołtarz z cudownym obrazem (przełom XVII/XVIII w.). Kościół to dziś znane miejsce pielgrzymkowe. Poświędzone są tu liczne przypadki uzdrowień i łask. Obok kościoła znajduje się kaplica neogotycka z końca XIX w. ze źródłem, którego woda stanowi ponoć panaceum na liczne choroby. Co roku w drugi dzień Świąt Wielkanocy rozpoczyna się tu słynna procesja konna, tzw. Osterreiten.

Dědictví rodu Baildonů

Palác ve stylu italských vil, zcela přestavěný synem a vnukem průmyslníka Baildona v letech 1885-1886 na základech staršího zámku. V období 2. světové války byl zde tábor pro vězně z Polska. Nyní zde sídlí sestry salesiánky. V konventu sloužila jako služebnice Boží sestra Laura Meozii (1873-1951), kandidátka na blahořečení. Připravuje se její blahořečení. Její hrob se nachází u místního farního kostela. Z obce Pogrzebień pocházela Aloisie Luiza von Larisch, manželka Josepha von Eichendorffa. Putování Eichendorffa po lese Widok v Brzeziu nám připomíná památný kámen umístěný před lesem.

Scheda po Baildonach

Palác we włoskim stylu willowym, przebudowany gruntownie przez syna i wnuka przemysłowca Baildona w latach 1885-1886, usytuowany na fundamentach starszego zamku. W czasie II wojny światowej był tu obóz dla więźniów z Polski. Obecnie rezydują tu siostry salezjanki. W konwencie przebywała Sługa Boża siostra Laura Meozzi (1873-1951), kandydatka na ołtarze. Jej grób znajduje się przy miejscowym kościele parafialnym. Z Pogrzebień pochodziła Alojza Luiza von Larisch, żona Josepha von Eichendorffa. Wędrowni Eichendorffa po lesie Widok w Brzeziu upamiętnia stojący przed lasem kamień.

Klášterní a palácový komplex

Bývalý cisterciácký klášter byl založen v roce 1258. Kostel pochází rovněž ze 13. stol. Presbytář a loď jsou v gotickém stylu. Mariánská kaple s překrásnou podobiznou korunované Matky Boží Rudské je příkladem umění barokních mistrů. Bývalý klášter byl postaven v 13.–15. stol., v 17. stol. byl obohacen o opatský palácem. Po roce 1810 byl přetvořen na knížecí sídlo, v roce 1945 byl velmi poničen a proto byl nyní rekonstruován. Staré opatství nabízí řadu stálých expozic a připravuje výstavy, které budou věnovány cisterciácké kultuře, zdobení kraslic z celého světa a také životu hornoslezského lesa. Expozice budou přístupné návštěvníkům od jara do podzimu. Kolem opatství se rozprostírá bývalý knížecí park. Je zde 16 km dlouhá stezka pro cyklisty, která vede přes rudské lesy a spáleniště z roku 1992. Podél trasy se nachází informační tabule s historií zajímavých míst, ukázkami fauny a flóry, zajímavostmi lesního hospodářství a také protipožární ochrany.

lokalita•miejsowość

cyklotrasa•trasa rowerowa nr

turistická trasa•pieszy szlak turystyczny

Rudy

287

Husarii Polskiej

Zespół klasztorno-palácový

Dawny klasztor cysterski, fundowany w 1258 r. Kościół pochodzi z XIII w. Obecne prezbiterium oraz nawy w gotyckim rycie. Kaplica Maryjna z koronowanym cudownym wizerunkiem Matki Boskiej Rudzkiej to przykład sztuki mistrzów baroku. Dawny klasztor wznoszono na przestrzeni XIII–XV w., w XVII w. wzbogacony o pałac opacki. Po 1810 r. przekształcony na siedzibę księżęcą, obecnie, po zniszczeniach z 1945 r. odbudowywany. Stare opactwo proponuje szereg wystaw stałych i czasowych, w tym poświęconych kulturze cystersów, zdobieniu jasek wielkanocnych z całego świata oraz życiu górnośląskiego lasu. Ekspozycje dostępne są dla zwiedzających w okresie od wiosny do jesieni. Wokół opactwa rozciąga się dawny park księżęcy. Początek bierze tu ścieżka rowerowa o długości 16 km, wiodąca przez lasy rudzkie i pożarzysko z 1992 r. Wzdłuż trasy ustawiono tablice tematyczne opisujące historię ciekawych miejsc, okazy fauny i flory, zagadnienia związane z gospodarką leśną oraz ochroną przeciwpożarową.

Úzkorozchodná trať Ratiboř–Gliwice

Přes obce Ratiboř, Nędza i Kuźnia Raciborska vede úzkorozchodná dráha do Gliwic, která je více než sto let starou památkou. V dnešní době jsou organizovány turistické jízdy přes malebné ratibořské lesy v úseku z Rud do Stanicy a také ve směru Nędza-Szymocice. Ve stanici Ruda je možné zhlédnout historickou budovu vlakového nádraží a také depo pro lokomotivy, které je nyní přestavěno na technické muzeum.

Kolej wąskotorowa Racibórz-Gliwice

Przez gminy Racibórz, Nędza i Kuźnia Raciborska biegnie zabytkowa ponad stuletnia linia wąskotorowa do Gliwic. Obecnie na odcinkach od Rud do Stanicy oraz Nędza-Szymocice organizowane są przejazdy turystyczne przez malownicze raciborskie lasy. Na stacji w Rudach można oglądać zabytkowy budynek dworca oraz parowozownię zamienioną na małe muzeum techniki.

Špitál doktora Rogera

Jedná se o historickou budovu léčebny z 19. stol. V čele léčebny stál mimo jiné doktor Julius August Roger (1819–1865), významný hornoslezský lékař, vášnivý entolog a také sběratel hornoslezských lidových písní. Sebrané písně byly vydány formou sborníku v roce 1863 známým vrocavckým vydavatelstvím Skutch. Rogerův hrob leží na farním hřbitově. V dnešní době se zde nachází sídlo vedení rudzkého parku pod názvem „Cisterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich“ a zároveň vzdělávací středisko pro školy.

Szpitalik doktora Rogera

Zabytkowy XIX-wieczny budynek lecznicy prowadzonej przez dr Juliusza Augusta Rogera (1819–1865) wybitnego górnośląskiego medyka, zapalonego entomologa oraz kolekcjonera górnośląskich pieśni ludowych, wydanych w formie zwartej zbioru w 1863 r. nakładem znanej wrocławskiej oficyny Skutch. Pochówek Rogera znaleźć można na cmentarzu parafialnym w Rudach. Jego szpital jest obecnie siedzibą rudzkiego Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”, a jednocześnie ośrodka edukacyjnego dla uczniów.

Sídlo Eickstedtů

Významnou památkou v obci Sławików je eklektický palác rodiny von Eickstedt s půdorysem ve tvaru protáhlého obdélníku podle projektu architekta Karla Friedricha Schinkla, obklopený rozlehlým parkem. Z paláce zbyly jen trosky. Pozorný návštěvník si všimne okázalého mauzolea se sloupů a kryptou v přízemí.

Gniazdo Eickstedtów

Cenným zabytkem jest eklektyczny pałac rodziny von Eickstedt w Sławikowie, zbudowany na rzucie wydłużonego prostokąta wedle wzorów Karla Friedricha Schinkla, otoczony okazałym parkiem. Obiekt zachował się jako ruina. Bystry turysta dostrzeże w parku okazałe mauzoleum, z wyniosłymi kolumnami i kryptą grobową w przyziemiu.

Na starém statku

V 19. stol. byla ve Strzybniku postavena usedlost v neoklasicičním stylu. Finanční částku potřebnou na výstavbu darovala ve své poslední vůli Jadwiga Zofia von Drechsler, majitelka vesnice. V roce 1919 byly objekty obnoveny a zrekonstruovány. Dnes z původního sídla zbyly jen trosky. Zachovaly se pouze hospodářské budovy: kovárna, stáje, palírna, pivovar a mlýn. V parku se nachází krypta z 19. století. Najdete zde také unikátní stromy, buk červený a platan, které vyrostly do obrovských rozměrů. Místní atrakce – věž s hodinami z 19. století ul. Parkowa.

W starym folwarku

W XIX w., w stylu neoklasycystycznym, wzniesiono pałac w Strzybniku. Potrzebną sumę pieniędzy zapisała w swoim testamencie właścicielka wsi, Jadwiga Zofia von Drechsler. W 1919 r. pałac odnowiono i przebudowano. Dziś jest w ruinie. Wokół niego zachowały się zabudowania folwarczne: kuźnia, stajnie, gorzelnia, browar i młyn. W parku znajduje się kaplica grobowa z XIX w. Rosną tu unikatowe, ogromnych rozmiarów drzewa: buk czerwony i platan klonolistny. Przy ulicy Parkowej stoi lokalna ciekawostka - dziewiętnastowieczna wieża zegarowa.

Tajemství Reiswitzů

Zdejší farní kostel svatých Apoštolů Petra a Pavla je perlou hornoslezského baroka. Byl vybudován v letech 1691–1697 s překrásným oltářem, kolátorovou lóží a freskami. V chrámu se nachází v evropském měřítku unikátní expozice jedenácti zdobených rakví. Zde byli pohřbeni zdejší protestantští magnáti z rodu von Reiswitz. V kostele je ke zhlédnutí také sbírka dětských oblečků, které byly objeveny v hrobech. Jedná se o významnou sbírku srovnatelnou s jinými zachovanými v Polsku (m.j. Wawel, Legnica) a v Evropě (Vídeň, Mnichov). Blízko kostela si můžete prohlédnout trosky neorenesančního paláce s parkem.

Tajemnica Reiswitzów

Kościół parafialny p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła to perełka górnośląskiego baroku. Wybudowany w l. 1691–1697 z przepięknymi ołtarzami, lożą kolatorską oraz freskami. W świątyni znajduje się unikalna w skali europejskiej ekspozycja jedenastu zdobionych trumien, tutejszych protestanckich możnowładców z rodu von Reiswitz. Jej część stanowi kolekcja ubranek dziecięcych odnalezionych w pochówkach, wyróżniająca się na tle podobnych zachowanych w Polsce (m.in. Wawel, Legnica) i w Europie (Wiedeń, Monachium). Niedaleko kościoła można oglądać ruiny neorenesansowego pałacu otoczonego parkiem.

Klinika doktora Kuha

Na okraji vesnice se nachází palác postavený po roce 1826. V této době získal zdejší majetek medik, specialista na okulistiku a laryngologii, svobodný zednář dr. Johann Kuh. V roce 1831 otevřel ve wojnovickém paláci kliniku oční chirurgie. Po smrti dr. Kuha v roce 1857 majetek přešel do vlastnictví rodiny Bancků a palác byl důkladně zrekonstruován. Rodina vlastnila palác do roku 1945, poté utekla z Wojnowic a v řadě skrýší prý ukryla obrovské poklady. Po válce byla budova využívána m.j. pro zdravotní služby. V dnešní době je tato památka restaurována.

Klinika doktora Kuha

Na skraju wsi znajduje się pałac, wzniesiony po 1826 r., kiedy to tutejsze dobra nabył dr Johann Kuh, medyk, specjalista z zakresu okulistyki i laryngologii, wolnomularz. W 1831 r. otworzył w wojnowickim pałacu klinikę chirurgii oczu. W 1857 r., po śmierci dr Kuha, majątek przeszedł w ręce rodziny Bancków, a sam pałac został gruntownie przebudowany. Rodzina władała nim do 1945 r. uciekając z Wojnowic, w szeregu skrytek ukryli ponoć ogromne skarby. Po wojnie pałac był wykorzystywany m.in. na potrzeby służby zdrowia. Obecnie zabytek jest odrestaurowywany.

Obsah / Spis treści

Opawsko / Ziemia opawska

1	Opava	2
	Hláška	2
	Slezské divadlo / Teatr Śląski	2
	Konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie / Konkatedra Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny	2
	Dominikánský klášter s kostelem sv. Václava / Klasztor Dominikański wraz z kościołem św. Wacława	4
	Kostel sv. Vojtěcha / Kościół św. Wojciecha	4
	Minoritský klášter s kostelem sv. Ducha / Kościół minoritský wraz z kościołem św. Ducha	4
	Sobkův a Blücherův palác / Pałac Sobka i Blüchera	6
	Obchodní dům Breda / Dom Handlowy Breda	6
	Kostel sv. Hedviky / Kościół św. Jadwigi	6
	Švédská kaple / Kaplica św. Krzyża	6
	Městské parky / Parki miejskie	8
2	Slezské zemské muzeum / Śląskie Muzeum Krajowe	9
	Památník Petra Bezruče / Dom Petra Bezruča	9
3	Pramen živé vody / Źródło ożywiającej wody	10
4	Bolatický skanzen / Skansen Bolatice	11
5	Muzeum břidlice / Muzeum łupków	12
6	Loděnice / Loděnice	13
7	Sportovně rekreační areál Hlučín / Sportowo-rekrecyjny areal	14
8	Areál čs. Opevnění v Hlučíně-Darkovičkách / Obszar umocnień i fortyfikacji w Hlučynie-Darkovičkách	15
9	Památník II. Světové války v Hrabyni / Pomnik upamiętniający drugą wojnę światową	15
10	Dřevěný kostel sv. Petra a Pavla / Drewniany kościół św. Piotra i Pawła	16
11	Bukový chodník / Chodnik wśród buków	17
12	Zámek Hradec / Zamek Hradec	18
13	Rozhledna Šance / Wieża widokowa Šance	20
14	Weisshuhňův kanál / Kanał Weisshuhna	20
15	Jánské Koupele	21
16	Sanatoria Klimkovic	22
17	Kružberk	23
18	Zámek Kravaře / Zamek Kravaře	24
19	Slezská Harta	26
20	Památník čs. Opevnění a armády v Milostovicích / Pomnik czsl. fortyfikacji i armii w Milostovicach	27
21	Přírodní park Moravice / Rezerwat przyrody Moravice	28
22	Hornické muzeum OKD Landek / Muzeum górnictwa Landek	29
23	Zámek Raduň / Zamek Raduň	30
24	Vikštejn	32
25	Naučná stezka Hvozdnice / Ścieżka dydaktyczna Hvozdnice	33
26	Arboretum Nový Dvůr	34
27	Golfový areál Šilheřovice / Pole golfowe Šilheřovice	35
28	Lipina	36
29	Hřebčín Albertovec / Stadnina Abertovec	37
30	Rozhledna Hanse Kudliča / Wieża widokowa Hansa Kudliča	38

Ratibořsko / Ziemia raciborska

1	Ratiboř Knížecí zámek / Zamek książęcy	42
	Zámecký park / Park zamkowy	44
	Městské hradby / Fortyfikacje miejskie	45
	Mariánský sloup / Kolumna Maryjna	46
	Dominikánský kostel sv. Ducha – Muzeum / Podominikański kościół św. Ducha – Muzeum	47
	Kostel Nanebevzetí Nejsvětější Panny Marie (farní) / Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny (farny)	48
	Dominikánský kostel sv. Jakuba / Podominikański kościół św. Jakuba	50
	Kostel sv. Mikuláše / Kościół św. Mikołaja	52
	Kostel sv. Jana Křtitele / Kościół św. Jana Chrzciciela	53
	Kostel sv. Matky Boží / Kościół Matki Bożej	54
	Hrob bohobojné Dulcissimy / Grób świętoblivej Dulcissimy	55
	Slezská geofyzikální observatoř / Śląskie obserwatorium geofizyczne	56
	Soudní budovy / Budynki sądowe	57
	Bludný balvan / Głaz narzutowy	58
	Pamětní park města Roth / Park im. Miasta Roth	59
	Arboretum Moravské brány / Arboretum Bramy Morawskiej	60
2	Rezervace ěžčzok / Rezerwat ěžczok	62
3	Meandry Odry	63
4	Baruthská tvrz / Twierdza Barutów	64
5	Palác rodiny Schimonských / Pałac rodziny Palác rodiny Schimonských	65
6	Po vzoru staré tvrže / Na wzór starej warowni	65
7	Sídlo Donnersmarcků / Gniazdo Donnersmarcków	66
8	Po stopách Beethovena a Liszta / Śladami Beethovena i Liszta	67
9	Památka na Eichendorffa / Pamiątka po Eichendorffie	68
10	Dědictví rodu Königů / Scheda po rodzinie von König	69
11	Sanktuárium sv. Kříže / Sanktuarium św. Krzyża	70
12	Dědictví rodu Baildonů / Scheda po Baildonach	71
13	Klášteřní a palácový komplex / Zespół klasztorno-palácowy	72
14	Úzkorozchodná trať Ratiboř-Gliwice / Kolej wąskotorowa Racibórz-Gliwice	74
15	Špitál doktora Rogera / Szpitalik doktora Rogera	75
16	Sídlo Eickstedtů / Gniazdo Eickstedtów	76
17	Na starém statku / W starym folwarku	77
18	Tajemství Reiswitzů / Tajemnica Reiswitzów	78
19	Klinika doktora Kuha	79

Copyright WiAI WAW 2006

Korektura: dr inż. Jan Duda, Nákład: 10 000

V publikaci byly použity fotografie těchto autorů / W publikacji wykorzystano zdjęcia: P. Sikula, V. Tesárek, P. Gattnar, J. Lissek, M. Kubačka, archiv Magistrátu města Opavy G. Wawoczny, M. Krakowski, K. Henel, P. Nieznański, Z. Woźniak, B. Stachow, J. Kunc, Urząd Gminy Rudnik, Muzeum, Urząd Miasta Racibórz, ZPKWS, WWF Polska

Městské informační centrum Opava
Horní náměstí 67
746 26 Opava
tel.: 00420 553 756 143
e-mail: informacni.centrum@opava-city.cz
www.infocentrum.opava.cz
www.opava-city.cz

Miejskie Centrum Informacji
ul. Długa 2
47-400 Racibórz
tel.: 0048 32 415 72 39
e-mail: mci@um.raciborz.pl
www.raciborz.pl
www.mci.raciborz.pl

Tento dokument byl vytvořen za finanční pomoci Evropské unie.
Za jeho obsah je výhradně odpovědné Statutární město Opava a Město Ratibóř
a nelze jej v žádném případě považovat za názor Evropské unie.
Vydal: Statutární město Opava a město Ratibóř

Ten dokument został stworzony z pomocą finansową Unii Europejskiej.
Za jego treść jest wyłącznie odpowiedzialne Miasto Statutowe Opawa
i nie można go w żadnym przypadku uważać za opinię Unii Europejskiej.
Wydal: Miasto Racibórz a Miasto Statutowe Opawa